

**Alles wat
we deden***

*In het jaarverslag.

Fotografie: Mieke Lindeman

Voorwoord

“Wie werkte er bij Gusto?” Vele handen gingen omhoog onder de honderden gasten bij de opening van de eerste nieuwe tentoonstelling in 2018: *Wij waren de Gusto*. Foto's van Cas Oorthuys (1959-1961). “En wie werkte er bij Wilton?” riep iemand in het publiek daarna.

Het jaar 2018 laat zich karakteriseren als het jaar waarin het Stedelijk Museum Schiedam zijn in 2017 ingezette nieuwe koers voortzette met een energiek tentoonstellings- en evenementenprogramma, maar ook als het jaar waarin achter de schermen werd gewerkt aan belangrijke voorwaarden om deze in de toekomst te bestendigen.

Wij waren de Gusto was niet de enige gelegenheid die Schiedammers ertoe bracht om het museum te bezoeken. 41% van de 53.270 bezoekers in 2018 kwam uit Schiedam. Ze kwamen ook voor de tentoonstelling die de lijsttrekkers van de politieke partijen samenstelden, voor de succesvolle eerste editie van *Open Expo* in het museum, voor de foto's van *Ma*, om hun verhalen te delen over de stadsgeschiedenis bij *Uit het depot ...*, om hun plant te laten verzorgen tijdens de vakantie of om hun haar te laten knippen in de tentoonstelling *Familie* of voor de familieactiviteiten tijdens *Kerstival*. En samen met kunstliefhebbers uit het land kwamen ze kennismaken met de alledaagse kunstwerken van Jan Hendrikse, de jonge talentvolle genomineerden van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs, magische foto's van Elspeth Diederix, de intieme collages van Gijs Assmann, de eigenaardige schilderijen van de Vlaamse meester Edgard Tytgat of bezochten ze de tentoonstelling van Corneille, voor velen juist een feest van herkenning. Met name die laatste twee tentoonstellingen zorgden er voor dat het totaal aantal bezoekers aan het museum voor een tweede jaar op rij steeg, met 9%. Daarmee is het aantal bezoekers sinds 2016 met 42% gestegen. Daarnaast bezochten 2.548 mensen onze activiteiten op andere locaties.

We zijn trots dat deze bezoekers het museum hoger waardeerden, met het cijfer 8,1. In dit publieksonderzoek valt vooral de waardering voor de gastvrijheid op: een 8,5. 44% van de bezoekers bezocht het museum voor de eerste keer, het bewijs dat we een nieuw publiek aan het opbouwen zijn. Dat nieuwe publiek bestaat niet alleen uit Schiedammers, maar ook uit kunstliefhebbers uit het hele land die door ons programma op het idee komen eens een dagje Schiedam te plannen. Daarbij werden we geholpen door de relatief grote aandacht van de landelijke, regionale en lokale media, die een waarde van € 1,7 miljoen vertegenwoordigt en die daarmee Schiedam wekelijks, soms zelfs dagelijks, positief in het nieuws brengt. Vanaf september draagt een opvallende, nieuwe huisstijl en website bij aan de zichtbaarheid en de identiteit van het museum.

Achter de schermen werkten we aan een plan om de samenwerking met Schiedammers structureel vorm te geven. We willen hen namelijk zélf in het museum laten programmeren en dat mét hen doen. Onze positieve ervaring met *Vaandels & Verhalen* in 2017 sterkt ons in die keuze. We willen de creativiteit en verhalen in de stad vieren en zo mensen bij elkaar brengen. Samen maken we immers de stad sterk. Het plan, *Mijn Schiedam* genaamd, werd voor drie jaar omarmd door een aantal fondsen. En in het najaar konden we van start met activiteiten rondom *Familie*. Dat we als enige niet-Engelstalige museum werden geselecteerd voor de internationale *OFBYFOR ALL* beweging, helpt ons in deze ambitie én maakt ons tot een voorbeeld voor andere stadsmusea en erfgoed- en museumprofessionals.

Gebreken aan de museale functionaliteiten van het gebouw, zoals de klimaatinstallatie, en achterstallig onderhoud aan het rijksmonument waarin we huizen, brachten de gemeente - eigenaar van het gebouw en de installaties - ertoe om een zorgvuldig renovatieplan voor het museum te ontwikkelen. Begin 2019 heeft de gemeenteraad met een ruime meerderheid ingestemd met deze investering. We zijn dankbaar dat hierdoor een van de belangrijkste monumenten in de stad publiek toegankelijk blijft, we hierdoor in de toekomst tentoonstelling kunnen blijven maken die een (inter)nationaal publiek trekken en voor het vertrouwen in het museum dat hieruit spreekt.

Tot slot wil ik niet alleen de gemeente die ons in 2018 voor het eerst een vierjarige subsidie toekende, en de Raad van Toezicht bedanken voor de stevige steun, maar ook alle fondsen die onze ambitie herkennen, liefhebbers die historische objecten en kunstwerken schonken, onze trouwe vrienden, de vele maatschappelijke en culturele organisaties en geweldige kunstenaars en Schiedammers met wie we dagelijks samenwerken, en het fantastische team museummedewerkers, museumdocenten, stagiairs en vrijwilligers. Samen maken we een gastvrij huis in de stad en een prachtig museum, dat kunstliefhebbers uit heel Nederland naar Schiedam brengt.

Deirdre Carasso

Directeur Stedelijk Museum Schiedam

Inhoud

1.	Voorwoord	pag. 3
2.	Feiten en cijfers	pag. 7
3.	Tentoonstellingen	pag. 9
4.	Activiteiten	pag. 15
5.	Onderwijs	pag. 19
6.	Mijn Schiedam	pag. 21
7.	Collectie	pag. 23
8.	Ondernemen en fondsenwerving	pag. 25
9.	Marketing en communicatie	pag. 27
10.	Partners	pag. 35
11.	Organisatie	pag. 37
12.	Financiën	pag. 39
13.	Bijlagen	
	1. Samenwerkingspartners en relaties	pag. 45
	2. Evenementen	pag. 45
	3. Schenkingen en aankopen	pag. 47
	4. Bruiklenen	pag. 49
	5. Organisatie en nevenfuncties	pag. 51
14.	Colofon	pag. 55

2. Feiten en cijfers

Prestatie	2018	2017
Aantal nieuwe tentoonstellingen van het museum	15	14
Aantal tentoonstellingen door anderen	1	2
Aantal activiteiten in het museum	121	77
Aantal bezoekers in het museum	53.270	48.896
Waarvan Schiedammers	41%	41%
Waarvan leerlingen en begeleiders	4.124	3.260
Waarvan bezoekers Sinterklaaspaleis	6.989	7.250
Waarvan volwassen deelnemers aan groepsrondleidingen	630	1.561
Waarvan deelnemers aan activiteiten en evenementen	15.457	15.086
Waarvan betalende bezoekers	35.394	30.608
Aantal bezoekers op locatie	2.548	4.717
Waarvan leerlingen en begeleiders op locatie	269	-
Aantal geschonken kunstwerken	31	27
Aantal aangekochte objecten	16	12
Aantal uitgeleende kunstwerken	60	61
Aantal uitgeleende kunstwerken	8	-
Aantal vermeldingen in de media	832 (ten minste)	763 (ten minste)
Mediawaarde (excl. radio en tv en social)	€ 1,7 miljoen	€ 1,4 miljoen
Waardering voor het museum	8,1	7,8
Aantal medewerkers	15,9 fte / 22 medewerkers	19,4 fte / 24 medewerkers
Aantal vrijwilligers	35	29
Aantal vriendenlidmaatschappen	141	110
Eigen inkomsten	24%	29,4%

3. Tentoonstellingen

Het Stedelijk Museum Schiedam organiseert tentoonstellingen over kunst en met historische verhalen uit de stad, voor kunstliefhebbers uit het land en Schiedammers. Het museum wil er zijn voor een breed publiek, dus biedt een veelzijdig en afwisselend programma. Soms staan tentoonstellingen voor verschillende doelgroepen bewust naast elkaar, zoals Stanley Brown naast *Sticky Business*, of Jan Hendrikse naast *Wij waren de Gusto*. Op andere momenten versterken gelijktijdige tentoonstellingen elkaar thematisch, zoals de foto's van *Ma* en de collages van Gijs Assmann naast *Familie*.

Van oudsher is het museum met de collectie en tentoonstellingen, gespecialiseerd in naoorlogse Nederlandse kunst: CoBrA, abstract en hedendaags. Dat doen we nog steeds, en blijven we doen, zoals de tentoonstelling over Corneille en de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs, maar we rekken die grenzen ook op met tentoonstellingen over maatschappelijke onderwerpen, fotografie en figuratieve (vooroorlogse) kunst, zoals over de Vlaamse meester Edgard Tytgat. Daarnaast zien we het museum ook als een podium voor de stad: afgelopen nazomer stelden we daarom een hele museumvleugel ter beschikking aan Open Expo.

In 2018 maakten we 15 nieuwe tentoonstellingen, klein en groot:

Appelzolder. Fotografie: Tom Haartsen

Appelzolder CoBrA-Topstukken collectie

4 februari 2017 - 4 november 2018

Veel bezoekers vragen meteen aan de kassa waar de CoBrA-collectie te zien is. Daarom toonden we daarvan het gehele jaar een mooie selectie met werken van onder andere Karel Appel, Eugène Brands, Constant en Corneille. De titel van de

tentoonstelling verwijst naar de periode dat bijna driehonderd werken van Karel Appel lagen opgeslagen op de zolder van het museum.

De Volkskrant Beeldende Kunst Prijs 2018

3 februari - 15 april 2018

Het Stedelijk Museum Schiedam organiseerde ook in 2018 in samenwerking met de Volkskrant, AVROTROS en In4Art de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. Feiko Beckers, Anne Geene, Rosa Johanna, Benjamin Li en Kevin Osepa werden genomineerd door respectievelijk Eelco van der Lingen, Wim Pijbes, Irma Boom, Jan van den Broek en Patricia Kaersenhout. De winnaar van zowel de juryprijs, onder voorzitterschap van oud-minister Jet Bussemaker, als de publieksprijs was Anne Geene.

Kevin Osepa, Anne Geene, Rosa Johanna, Benjamin Li en Feiko Beckers. Fotografie: Kim van Dee

Wij waren de Gusto. Foto's van Cas Oorthuys (1959-1961)

3 februari - 15 april 2018

Als een van de grootste werven in Schiedam brak Gusto in de jaren zestig record na record met op maat gemaakte baggermaterialen, staalconstructies, schepen en veel meer. Dit jaar was het precies 40 jaar geleden dat de werf werd gesloten. Hoe zag de werf eruit? Wie waren deze vernieuwers? Cas Oorthuys, een van de belangrijkste fotografen van Nederland, liep er twee jaar rond en legde dat vast. Een keuze uit deze foto's was te zien op de tentoonstelling die werd bezocht door veel Schiedammers.

Ex-werknemer van Gusto herkent zichzelf. Fotografie: Kim van Dee

Jan Henderikse. Alles en niets

3 maart - 10 juni 2018

Na succesvolle tentoonstellingen met de nul-groep, Jan Schoonhoven en herman de vries presenteerden we een groots overzicht van het jongste lid: Jan Henderikse. Hij maakt radicale kunst, van afval en alledaagse producten als kratten bier, centen en kurken. Ook verheft hij de eenvoudige dingen van het leven tot kunst. Soms oogt het leeg, dan weer overdadig: alles en niets. Het was voor het eerst dat het werk van Jan Henderikse (Delft, 1937) op zo'n grote schaal was te zien. Ook maakte hij speciaal voor de tentoonstelling een nieuwe installatie.

Jan Henderikse voor zijn Kratieswand. Fotografie: Kim van Dee

De lijsttrekkers kiezen.....

10 maart - 15 april 2018

Speciaal voor de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart lieten we alle dertien lijsttrekkers van de politieke partijen én de burgemeester een kunstwerk of historisch voorwerp uit de gemeentelijke museumcollectie kiezen. Ook beargumenteerden ze hun keuze in de tentoonstelling. Het werd een verrassend frisse selectie. Tegelijkertijd vond het verkiezingsdebat in het museum plaats, en werd het museum voor de eerste keer stembureau.

Cor Lamers, burgemeester van Schiedam, bij zijn keuze uit de collectie. Fotografie: Kim van Dee

Op papier | tekenzolder

21 april - 30 september 2018

Deze tentoonstelling toonde de mogelijkheden van het werken op papier. Sommige tekeningen maakten 'het spontane gebaar van de kunstenaar' goed zichtbaar, in expressieve lijnen en dito kleurgebruik. In andere werken vormden de meest elementaire beeldelementen – vorm, lijn en kleur – het uitgangspunt. Weer andere werken lieten zien hoe kunstenaars nadenken over gebeurtenissen binnen hun leven en de samenleving. De tekeningen kwamen uit eigen collectie en die van de NOG van de stichting tot beheer SNS REAAL, die het museum sinds 2013 beheert.

Edgard Tytgat. Vlaamse meester

28 april - 2 september 2018

De Vlaamse kunstenaar Edgard Tytgat vertelt kleine verhalen in verf vol fantasie, absurditeit en humor. Zijn inspiratie haalt hij uit zijn persoonlijke leven met zijn vrouw Maria als muze. Ook verwerkt hij volkslegendes en sprookjes. De schilderijen ogen frivol en onschuldig. Kijk je beter dan proef je soms iets bitter. Zo'n zestig jaar na de dood van Edgard Tytgat (1879 - 1957) wekte het Stedelijk Museum Schiedam het universum van deze 'Chagall van Vlaanderen' weer tot leven. Nog niet eerder was zijn werk op zo'n grote schaal in Nederland te zien. De tentoonstelling kwam tot stand in goede samenwerking met M Museum in Leuven.

Edgard Tytgat, Inspiratie, 1926, The Poebus Foundation, Antwerpen

Uit het depot: werk in uitvoering

28 mei - 8 juni 2018

Bij het project *Uit het depot: werk in uitvoering* haalden we duizend historische voorwerpen uit het depot en bestudeerden we ze één voor één. Eerst nodigden we het publiek uit om ons te helpen zoveel mogelijk informatie over deze voorwerpen te verzamelen. De daarop volgende maanden werden alle voorwerpen onderzocht: horen ze thuis in de museumcollectie? Elk object werd gewaardeerd aan de hand van selectiecriteria, het collectieprofiel en de publieksinformatie. We riepen waar nodig ook de hulp van experts in.

RTV Rijnmond maakt televisie-reportage over *Uit het depot*

De tuinen van Elspeth Diederix

23 juni - 30 september 2018

Het bijna surrealistische werk van Elspeth Diederix (Nairobi, 1971) ontstaat door een combinatie van duiken, tuinieren en fotografie. Diederix richt haar camera op de bloemen in haar tuin en de wereld onder water. Dat levert een spectaculair resultaat op, waarbij ze de 'schoonheid van dingen' laat zien. Het zijn onwerkelijke taferelen, waarvoor ze geen Photoshop of andere digitale manipulatie gebruikt. Op het plein voor het museum liet Diederix veel bloemen bloeien. Vakantiegangers konden tijdens de tentoonstelling hun kamerplanten naar het museum brengen: plantvakantie. Daar kregen ze elke dag water en vriendelijke woorden.

Bezoekers bladeren door het werk van Elspeth Diederix. Fotografie: Kim van Dee

Hollandse nieuwe

23 juni - 30 september 2018

Het Stedelijk Museum Schiedam kocht in 2017 en 2018 verschillende nieuwe stukken voor de collectie, waaronder een schilderij van Daan van Golden. Deze internationale kunstenaar die begin 2017 overleed, werkte decennia in Schiedam. Tot andere recente aankopen behoorden ook werk van drie voormalige winnaars van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs voor jong talent: Evelyn Taocheng Wang, Femmy Otten en Zoro Feigl. Van Elspeth Diederix verwierf het museum in 2017 twee stillevens, foto's op de bodem van de Zeeuwse wateren. De recente aanwinsten waren te zien op de tentoonstelling *Hollandse nieuwe*, samen met aankopen van museum SCHUNCK* in Heerlen. Eerder in 2018 was de tentoonstelling, in gewijzigde vorm, daar te zien. Sinds 2018 stemmen wij ons verzamelbeleid op elkaar af. Bij de opening van de tentoonstelling werd een samenwerkingsconvenant getekend door de musea en de wethouders van cultuur.

Aankoop Daan van Golden

Open Expo Vruchtbare Grond

6 - 9 september 2018

Het museum stond op zijn kop. *Open Expo* speelde zich dit jaar voor het eerst af in het museum, en wel in vier grote zalen. Het werd een vier-daagse kunstmarathon met 132 kunstenaars, waaronder 66 uit Schiedam, iedere Schiedamse kunstenaar nam een introductie van elders mee. De kunstmanifestatie was een initiatief van Open Expo Schiedam. Het museum was die dagen gratis toegankelijk en bijna alles in de expositie was te koop. Tijdens de kunstmanifestatie organiseerden de kunstenaars een programma van lezingen, workshops, concerten, performances, filmvertoningen en meer.

Performance bij Open Expo

Ontbijt Open Expo. Fotografie: John Middelkoop

Corneille, zijn wereld

22 september 2018 - 3 februari 2019

Zeventig jaar na de oprichting van CoBrA werd één van de prominente oprichters van deze internationale kunstgroep geëerd: Corneille Guillaume Beverloo, bekend onder alleen zijn voornaam. Deze grote overzichtstentoonstelling liet het kleurrijke werk zien waarmee Corneille (1922 – 2010) internationale erkenning kreeg, samen met zijn inspiratiebronnen. Behalve schilderijen, grafiek en tekeningen van Corneille was er werk van kunstenaars die hij bewonderde. Ook was er aandacht voor etnografica: beelden en maskers die hem zijn hele leven inspireerden. Bij zijn overlijden liet Corneille vier ateliers vol Afrikaanse maskers na, een continent vol inspiratie. Ook werden natuurfoto's van zijn verre reizen naar Afrika, Mexico, Brazilië en Cuba getoond.

De tentoonstelling was een samenwerking met gastconservator Maarten Bertheux en educatief gastconservator Brenda Zwart, specialisten op het gebied van CoBrA.

Familie

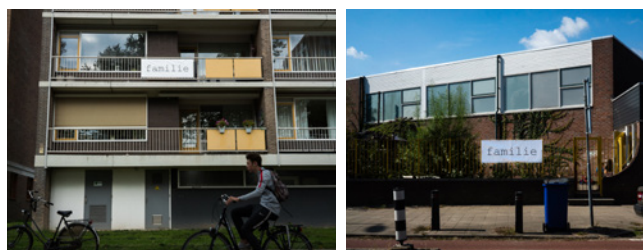
13 oktober 2018 - 3 maart 2019

Elk jaar maakt het museum een thema-tentoonstelling. Dit jaar was dat *Familie*. Met werk van hedendaagse kunstenaars over geboorte, opgroeien, huwelijk en afscheid. En met (historische) verhalen van Schiedammers. Bijzonder was het project van kunstenaar Efrat Zehavi die bezoekers over hun moeder interviewde en beelden maakte. Coupe de Schiedam was een idee van kunstenaar Manon van Hoeckel. Zij kreeg van ons de vraag om iets te bedenken om Schiedamse families naar de tentoonstelling te trekken. Ze bedacht daarop

een samenwerking met achttien Schiedamse kappers. Elke zondagmiddag knipten zij museumbezoekers gratis in het museum, in ruil voor een goed gesprek over familie. De Schiedamse kunstenaar Arne Hendriks hing in de aanloop naar de tentoonstelling spandoeken in de stad met enkel het woord 'familie' er op, om voorbijgangers aan het denken te zetten. Cultuurhistoricus Irma Thoen was benieuwd welke reacties de banieren van Arne opriepen en ging op pad in Schiedam om dat aan Schiedammers te vragen. Hoe denken zij over hun jeugd en opvoeding, hun eigen gezin? Wat willen ze hun kinderen meegeven en hebben ze afscheid moeten nemen van een dierbaar familielid? Het werden mooie gesprekken, en een aantal hebben een plek gekregen in de tentoonstelling.

Familie, opening. Fotografie: Kim van Dee

Spandoek Arne Hendriks. Fotografie: Eddie Contento

Gijs Assmann. Voor H.

13 oktober 2018 - 3 februari 2019

We vroegen Gijs Assmann om een voorstel zijn keramiek te laten zien, maar hij kwam met een bijzonder privé-project. Voor H. liet een selectie van 1.000 collages zien die Assmann al vele jaren wekelijks stuurt aan zijn geliefde. Zo werden de bezoekers deelgenoot van een intieme correspondentie. Ook presenteerde Assmann zijn nieuwe publicatie in het museum op 20 januari 2019.

Paco Dalmau. White Wall Project

13 oktober - 4 november 2018

Paco Dalmau sloot zijn White Wall Project, waarvoor hij de Waterweg Cultuurprijs 2017 won, af in het Stedelijk Museum Schiedam. In de zomer beschilderden meer dan 1.000 mensen uit Maassluis, Vlaardingen en Schiedam een 800 meter lang doek in het Schiedamse Beatrixpark. Paco koos voor deze tentoonstelling de mooiste delen daaruit.

Corneille, zijn wereld. Fotografie: Kim van Dee

Ma

10 november 2018 - 3 maart 2019

Margi Geerlinks fotografeerde de afgelopen jaren de afgelopen jaren de moeder van Hugo Borst die aan Alzheimer leed. In de zomer overleed zij en nu hing een selectie van de foto's voor het eerst in een museum. Voor veel bezoekers was het een emotionele ervaring de tentoonstelling te bezoeken. De foto's roepen veel herkenning op. Zorgverzekeraar DSW hielp ons de tentoonstelling onder de aandacht te brengen bij mantelzorgers en professionals. Margi Geerlinks opende in 2018 een galerie aan de Hoogstraat.

Hugo Borst bekijkt bij de tentoonstelling Ma met foto's van zijn moeder. Fotografie: Kim van Dee

Margi Geerlinks leidt bezoekers rond

Sinterklaaspaleis

17 november – 4 december 2018

Ook dit jaar was Sinterklaas te gast in het museum en werd het souterrain omgetoverd tot zijn verblijf. Kinderen bezochten in schoolverband en met hun (groot)ouders de Sint en zijn Pieten tijdens speciale openingstijden en namen deel aan activiteiten: pepernoten bakken, tekenen of de troon bewonderen. De CoBrA-piet liet de CoBrA-collectie zien en historisch speelgoed uit de collectie was weer uitgesteld. Initiatiefnemer van dit evenement is de Stichting Evenementen Promotie Schiedam.

Kerststallenshow

15 december 2018 - 6 januari 2019

Voor de tweede keer lieten we met kerst een prachtige, nieuwe selectie kerststallen zien uit de collectie van dr. Elisabeth Houtzager, oud-directeur van het Centraal Museum in Utrecht (1951- 1972). Ze verzamelde de stalletjes vanaf 1942 tijdens haar reizen. Het zijn handgemaakte, unieke stukken. In 1987 schonk ze haar verzameling aan Museumpark Heilig Land Stichting Orientalis. Het is één van de meest representatieve particuliere kerststallencollecties ter wereld. De Kerststallenshow maakte onderdeel uit van *Kerstival*.

Kerststallenshow. Fotografie: Fred Libochant

In het begin van 2018 waren daarnaast nog een aantal tentoonstellingen te zien die in 2017 openden:

Oog in oog. Topstukken

1 juli 2017 - 21 januari 2018

Bij deze tentoonstelling draaide het om ontmoetingen: ontdek jezelf en de wereld in de topstukken uit de museumcollectie. Met werk van naoorlogse Nederlandse kunstenaars, onder wie Constant, Jan Schoonhoven, Alex van Warmerdam en vele anderen.

Sticky Business. De verleiding van suiker in de kunst

16 september 2017 - 18 februari 2018

Hemels of hels, suiker roept bij vrijwel iedereen iets op. De een gebruikt de zoetmaker om belangrijke gebeurtenissen te vieren. Anderen zien suiker als het witte gif, dé grote vijand voor de gezondheid. Voor de grote tentoonstelling *Sticky Business. De verleiding van suiker in de kunst* nodigde eetontwerper en gastconservator Marije Vogelzang bijna twintig (internationale) kunstenaars uit.

stanley brouwn. Mens loopt op planeet aarde

14 oktober 2017 - 21 januari 2018

stanley brouwn (1935-2017) koos voor 'afstand' en 'maat' als materiaal. Zijn werk gaat over richtingen en afstanden en hoe je daar in te bewegen. In 1970 had hij zijn eerste museale tentoonstelling in het Stedelijk Museum Schiedam. De tentoonstelling *stanley brouwn. Mens loopt op planeet aarde* bijna vijftig jaar later, was een bescheiden eerbetoon aan de kunstenaar die uitgroeide tot een van de belangrijkste conceptuele kunstenaars ter wereld. Hij overleed in mei 2017.

Ksenia Galiaeva. Alles is zoals het moet zijn

14 oktober 2017 - 21 januari 2018

Ksenia Galiaeva (Pskov, 1976) fotografeert haar directe omgeving. Ze richt haar camera op haar vader, moeder en hun teckel in en rondom hun datsja op het Russische platteland. De kunstenaar zelf spreekt van 'vanitas stillebens, maar dan van mensen'.

Marcel van Eeden. Circus Henny

14 oktober 2017 - 4 maart 2018

In opdracht van het museum maakte de internationaal geroemde kunstenaar Marcel van Eeden voor de NOG Collectie een serie van ongeveer dertig tekeningen met Schiedam in de hoofdrol. Samen vertellen ze een spannend, fictief verhaal. Er is een prachtig boek verschenen bij de tentoonstelling.

4. Activiteiten

Het Stedelijk Museum Schiedam is gevestigd in een voormalig gasthuis. Daardoor laat het zich inspireren: het is een gastvrij huis voor alle Schiedammers en kunstliefhebbers uit het hele land. En een plek waar talrijke mensen elkaar ontmoeten. Van oud Gusto-werknemers tot kunstenaars, van kappers tot kunstliefhebbers, van amateurfotografen tot toneelfanaten, van tattoo-fans tot duivenmelkers. Daarvoor organiseren we niet alleen tentoonstellingen, maar ook een veelzijdig en toegankelijk programma van activiteiten. En dat doen we liever niet alleen, maar samen met Schiedammers en vele anderen.

Activiteiten bieden soms verdieping bij tentoonstellingen, maar worden ook steeds meer ingezet als vorm om verhalen te vertellen en ontmoetingen tussen mensen tot stand te brengen. Dat sluit aan bij de manier waarop mensen graag hun vrije tijd besteden, maar is ook een toegankelijke manier om een nieuw publiek bij het museum te betrekken en om als museum samen met Schiedammers op te trekken. Het museum heeft echter weinig ruimten om dit te faciliteren. Het souterrain is daarvoor onvoldoende toegerust en niet sfeervol genoeg en in de kapel moeten activiteiten zo worden georganiseerd dat ze de reguliere bedrijfsvoering van tentoonstellingsbezoek niet in de weg staan. Bovendien is het organiseren van evenementen buiten werktijden kostbaar vanwege de beveiliging van het museum. Hiervoor zullen we de komende jaren binnen of buiten het gebouw een oplossing moeten zoeken.

15.457 mensen namen deel aan de activiteiten, waaronder 6.989 kinderen en ouders het Sinterklaaspaleis bezochten. In de bijlage 2 vindt u een volledig overzicht, hier lichten we er een paar bijzondere uit.

Het Stedelijk Museum Schiedam is van de stad. We proberen daarom alle lokale initiatieven met een kunstzinnig of maatschappelijk karakter die zich aandienen van dienst te zijn. De kapel van het museum is daarvoor een sfeervolle locatie. Zo vond op 15 maart hier het verkiezingsdebat voor de gemeentelijke verkiezingen plaats. Schie TV zond het uit.

Verkiezingsdebat. Fotografie: Schiedam24

De week erna was het museum voor het eerst stemlokaal en mochten stemgerechtigden gratis het museum bezoeken, waaronder de keuze uit de museumcollectie door de lijsttrekkers en de burgemeester. Veel Schiedammers maakten zo voor het eerst kennis met hun museum. In dezelfde maand ontvingen we honderden vrouwen bij de start van het walking dinner voor Internationale Vrouwendag. In mei en juni bouwden we zes avonden de entree om tot een decor voor de theatervoorstelling King Lier van toneelgezelschap K NAP. Historische objecten uit de museumcollectie speelden een rol in het verhaal.

Familie. Fotografie: Jeroen Ariens

In december hebben we met plezier als gastheer een bijdrage kunnen leveren aan de benefietavond van de Kleine Ambassade voor de Rechten van het Kind.

En niet alleen de kapel wordt regelmatig gebruikt door Schiedammers, ook het plein. Vooral in de zomer, zoals door de Harmonie Ambrosius of voor dansvoorstellingen (h)OOGstraat.

Muziek maakt op een natuurlijke wijze deel uit van ons programma. In 2017 liet de gemeente het orgel in de kapel van het museum restaureren. Elke maandagochtend oefent stadsorganist Arjen Leistra daarop zonder publiek. Maar elke eerste vrijdag van de maand geeft hij een publiek optreden: Bach op Vrijdag. Hiervoor komen steevast tientallen orgelliefhebbers uit stad en land.

Elke eerste vrijdag van de maand zijn er orgelconcerten

Bij een nieuwe tentoonstelling hoort een opening. Die worden vaak druk bezocht. Het is geen uitzondering dat niet iedereen in de kapel van het museum past. We proberen het publiek telkens weer te verrassen. De eerste opening op 3 maart was een hele bijzondere. Samen met kunstenaar Jan Henderikse organiseerden we - geheel in geest met zijn artistieke praktijk - een loterij. Drie gelukkige gasten gingen naar huis met een door hem speciaal voor deze gelegenheid gemaakt kunstwerk. Ook de opening van *Familie* in het najaar, een middag met activiteiten van jong tot oud was een bijzondere dag.

Het museum organiseert al jaren samen met de Volkskrant en de AVROTROS de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. Dit jaar wilden we daarmee voor meer dan alleen de genomineerde kunstenaars van betekenis zijn. In de geest van de prijs die jong talent stimuleert organiseerden we daarom voor de eerste keer een activiteitenprogramma dat kunstenaars helpt bij de ontwikkeling van hun carrière. Dit deden we samen met de Rijksakademie voor beeldende kunsten, de Willem de Kooning Academie, Kunstvlaai en het Piet Zwart Instituut. Eén van de onderdelen was SmARTdates, op 16 maart. In4Art, tevens sponsor van de prijs, organiseerde speeddates tussen 30 geselecteerde kunstenaars en 12 verzamelaars, curatoren en

museumdirecteuren. Daar zijn mooie samenwerkingen uit voort gekomen.

Event Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. Fotografie: Kim van Dee

We willen niet alleen professionele kunstenaars stimuleren, maar ook amateurs. Daarom organiseren we gedurende het hele jaar de traditionele Kunstklassen. Dat deden we op locatie tijdens Iktoon, de landelijke maand voor de amateurkunst, in Schiedam georganiseerd door onze overburen Mooi Werk. Amateurfotografen daagden we met een fotowedstrijd op Instagram uit om een foto van het meest wonderlijkste groen of hun favoriete bloem te maken bij de fototentoonstelling van Elspeth Diederix. Er kwamen 474 inzendingen binnen.

KunstKlassen op locatie tijdens Iktoon

Wat doe je met foto's na afloop van een fototentoonstelling? Voor *Wij waren de Gusto. Foto's van Cas Oorthuys (1959-1961)* waren deze speciaal afgedrukt en konden we ze op 15 april veilen. De werf is voor veel Schiedammers belangrijk erfgoed. Door de veiling konden we veel van hen blij maken met een tastbare herinnering. De opbrengst, ruim € 7.000,-, verdeelden we onder de initiatiefnemers van het Gusto-monument dat later dit jaar werd geplaatst, en het project Captions for Cas, waarmee het Nederlands Fotomuseum het gehele archief van Cas Oorthuys digitaliseert.

Mensen zijn altijd nieuwsgierig naar de verhalen achter de kunst. Daarvoor organiseren we regelmatig rondleidingen en lezingen. Soms zijn dat hele bijzondere. De pikante tekeningenserie *Huit dames et un monastère* (acht vrouwen en een klooster) konden we om praktische redenen maar gedeeltelijk tonen op de tentoonstelling van Edgard Tytgat. Op 20 augustus konden bezoekers onder begeleiding van Tytgat-fan en journalist Wim Noordhoek alle 500 tekeningen doorbladeren. Een exclusieve ervaring.

Veiling Wij waren de Gusto. Foto's van Cas Oorthuys. Fotografie: Hidde van der Lijn

Om een nieuw publiek met andere ogen naar kunst te laten kijken organiseerden we bij de Corneille tentoonstelling een bijzondere lezingenreeks: *Corneille meets Schiedam*. Wat hebben de CoBrA-kunstenaar Corneille en Schiedam gemeen? Corneille schilderde vaak vogels, daarom vroegen we de Schiedamse duivenmelker Richard Sauerbier te vertellen over zijn passie. Corneille liet zich inspireren door Afrikaanse vormen, aanleiding om Hans Pasztjerik van Stay Classy Tattoo uit te nodigen zijn kennis daarover te delen.

Corneille meets Schiedam, één lezing over de vogels van Corneille en tattoo's geïnspireerd door Afrikaanse vormen

De organisatoren van Open Expo kregen dit jaar voor het eerst een vleugel van het museum tot hun beschikking. Onze enige eis: maak er een feestje van. En daarin slaagden ze. Niet alleen toonden vier dagen 132 kunstenaars hun beste werk in het museum, ze organiseerden ook zelf een levendig activiteitenprogramma, met boekenmarkt, lezingen en performances. Het museum heette op 6 september alle kunstenaars welkom met een ontbijt.

In 2017 werd de Gondelvaart tijdens de Schiedamse Brandersfeesten nieuw leven ingeblazen. Dat jaar stonden we nog aan de kant. Maar in 2018 voeren we mee. Onze boot had als thema familie en vroeg aandacht voor de gelijknamige tentoonstelling die kort daarna zou openen. Het was fantastisch deel uit te maken van dit prachtige Schiedamse evenement.

Hoe trekken we nieuwe families naar het museum? Dat was onze vraag aan kunstenaar Manon van Hoeckel. Voor de tentoonstelling *Familie* bedacht zij het project *Coupe de Schiedam*. 18 Schiedamse kappers deden mee en knipten elke zondagmiddag gratis museumbezoekers. De kappersstoel is immers de geknipte setting voor een goed gesprek over het onderwerp familie.

Gondelvaart. Fotografie: Margi Geerlinks

Coupe de Schiedam. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Bij deze tentoonstelling vonden nog veel meer activiteiten plaats die je niet in een museum verwacht. Op 2 november organiseerden we Allerzielen met de Stichting Flagen en uitvaartbegeleiding Matrice. Een warme avond, vol lichtjes en mooie gesprekken, waarop meer dan honderd mensen hun dierbaren kwamen herdenken.

Allerzielen op het plein

Aan het einde van het jaar startte de zoektocht naar het Schiedamse familierecept van het jaar. Tijdens een proeverij lieten 13 Schiedammers van hun kookkunsten proeven. In maart 2019, dus in het volgende jaarverslag, kunt u lezen wie er heeft gewonnen.

Bij kunstenaar Efrat Zehavi. Fotografie: Mieke Lindeman

Petty Oosthof brengt één van haar kamerplanten naar het museum tijdens de plantvakantie. Fotografie: Louise Melchers

En vele dagen zat kunstenaar Efrat Zehavi in de tentoonstelling om met mensen een gesprek over hun moeder te voeren en daar vervolgens beelden van te maken.

Kappers, Allerzielen en proeverijen, laten zien dat we als museum ook graag onderdeel van het alledaagse leven willen uitmaken, op een creatieve manier. Plantvakantie was daar ook een voorbeeld van. In de zomer konden bezoekers hun kamerplant aan ons afgeven, wij zorgden er met liefde voor.

Eén van de laatste activiteiten in 2018 was de eerste editie van de nieuwjaarsquiz. Wie weet het meeste over het landelijke en Schiedamse nieuws en cultuur? Tientallen spelers, jong en oud, beantwoordden de vragen die drie doorgewinterde Schiedamse quizmasters hadden bedacht. Omroep SCHIE zond de quiz live uit. En er werd een wisselbeker uitgereikt, dus in 2019 volgt de tweede editie.

Het jaar sloten we af met *Kerstival*. In 2017 werden we door de gemeente geïnspireerd om het museum in kerstfeer te brengen en dat smaakte naar meer. Daarom brachten we dit jaar een aantal activiteiten samen onder de noemer *Kerstival*: gedurende de kerstvakantie konden families kerststallen bekijken, rondleidingen volgen, een speurtocht doen en een

strippenkaart vijf creatieve workshops volgen. Het museum was meer dan ooit in kerstfeer gebracht.

Hieronder kunt u lezen dat we dit festival op allerlei mogelijke manieren bij de Schiedammers hebben gepromoot. Het aantal bezoekers viel echter tegen, ook voor een eerste editie. In 2019 zullen we *Kerstival* wel voortzetten - we geloven er in dat dit een laagdrempelige manier is om Schiedammers kennis te laten maken met het museum - maar in gewijzigde vorm.

Kerstival. Fotografie: Hans Anderson

5. Onderwijs

Kinderen en jongeren uit Schiedam en omgeving zijn een belangrijke doelgroep voor het museum. We dragen met onze onderwijsprogramma voor alle schooltypen niet alleen bij aan hun verbeeldingskracht en creatieve talenten, maar ook aan hun taal- en rekenvaardigheden. De nadruk lag dit jaar op het ontwikkelen van een grotendeels nieuw onderwijsprogramma voor het primair onderwijs, het verhogen van de kwaliteit van de bestaande programma's en het team museumdocenten en het opbouwen van het netwerk onder leerkrachten en bijdragen aan hun deskundigheid in cultuuronderwijs.

In 2018 bezochten 3.929 leerlingen en studenten het museum, begeleid door 464 leerkrachten en begeleiders (ouders). Daarnaast werden de leerkrachtsessies 230 keer bezocht door docenten.

Die cijfers zien er uitgesplitst zo uit:

Primair onderwijs (2.399 leerlingen):

Begeleid: 1.725 leerlingen (met 290 begeleiders)

Zelfstandig: 157 leerlingen (met 18 begeleiders)

Koffertje in de klas: 201 leerlingen (met 8 begeleiders)

Voortgezet onderwijs (1.483 leerlingen):

Begeleid: 1.064 leerlingen (met 87 begeleiders)

Zelfstandig: 236 leerlingen (met 36 begeleiders)

ArtCase in de klas: 56 leerlingen (met 4 begeleiders)

MBO/HBO/WO (511):

MBO begeleid: 63 (met 3 begeleiders)

MBO zelfstandig: 186 (met 6 begeleiders)

HBO/WO begeleid: 84 (met 5 begeleiders)

HBO/WO zelfstandig: 157 (met 7 begeleiders)

Primair onderwijs

Het Stedelijk Museum Schiedam is partner in uitvoering van de deelregeling Cultuureducatie met kwaliteit. Dit programma wordt georganiseerd met de Stichting Mooi Werk, de uitvoerder van Cultuureducatie met Kwaliteit.

Bevlogen en deskundige leraren zijn belangrijke ambassadeurs voor kunst- en cultuuronderwijs. Daarom organiseert kunstenaar en docent Wolf Brinkman elke eerste woensdag van de maand in het museum een inspiratiesessie voor leerkrachten uit het basisonderwijs en ICC-coördinatoren in het bijzonder. We ondersteunen hen zo in het geven van cultuuronderwijs.

In 2018 hebben we met Wolf Brinkman een nieuw programma voor het primair onderwijs opgezet. Het concept werd ontwikkeld in nauwe samenwerking met Primo, een overkoepelende stichting voor basisonderwijs in Schiedam.

Ruimtevaarders met Wolf Brinkman

Het onderzoek werd gedaan door de Schiedamse scholen De Taaltuin en De Singel. Wat Brinkmans aanpak kenmerkt is dat hij ruimte schept om kinderen zelf te laten onderzoeken en met heel eenvoudige materialen hun ontdekkingen met elkaar te delen. Hij bedacht een integraal programma voor het basisonderwijs, waarbij het ontwikkelen van de 21ste eeuwse vaardigheden het uitgangspunt is. De museumdocenten werden dan ook intensief getraind in Wolfs zienswijze en op onderzoek gerichte aanpak.

De meeste programma's bestaan uit een bezoek aan de museumzalen, gevolgd door een workshop in onze workshopruimte 't Atelier. Het aanbod bestond uit de volgende programma's:

Ben ik nu anders?, Kun je wonen in een kunstwerk?, Punten pakken, Ruimtevaarders, Stapelgek, Cultuurbarbaren, Filosoferen met beelden.

Deze Schiedamse scholen kwamen hiervoor naar het museum: OBS De Singel Schiedam, OBS De Taaltuin, OBS de Loep, De Violier, St Jozefschool, De Kaleidoscoop, Al Ghazali, Ababil, 't Windas, Prins Constantijn, De Klinker, De Wegwijzer, Basisschool Het Kleurrijk, De Vlinder, Sint Willibrordus, De Regenboog.

Dit is 64% van het aantal Schiedamse scholen.

Museummedewerkers gingen met het 'Koffertje in de klas' soms ook naar scholen toe om op een laagdrempelige wijze een verhaal te vertellen ter introductie op de tentoonstellingen *Sticky Business*, *Jan Henderikse* en *Familie*.

Overigens komen BSO's (De Wensboom en Adelina Overschie) ook regelmatig met groepen naar het museum voor een programma.

Voortgezet onderwijs

Voor het Voortgezet onderwijs is er ook een lesaanbod. In 2018 was dat: Ik en de ander, de ander en ik, Sticky Business, Alles en Niets, Filosoferen met beelden, Kijken naar CoBra, Art matches & Blind dates, Familie, Dichter bij Corneille

Blind Matches en Date

De volgende scholen maakten hiervan gebruik: Lyceum Vos, Schreuder College, Lentiz Life college, Yulius Onderwijs locatie Ilex College, Lyceum Schravenlant, Lentiz Geuzencollege, Mavo Schravenlant XL, Pronova college, S.G. Spieringshoek, Dansmavo, De Internationale Vos.

Dit is 87,5% van het aantal Schiedamse scholen.

Daarnaast wordt met sommige scholen intensief samengewerkt in het ontwikkelen van programma's op maat. 17 leerlingen van de Dansmavo Schiedam maakten een dans geïnspireerd op vier werken uit de tentoonstelling *Familie*, die ze vervolgens acht keer voor 70 VMBO leerlingen dansten bij het originele werk op zaal. En in nauwe samenwerking met de beeldend docent van het Pronova college ontwikkelden onze stagiaires een programma op maat waarbij de leerlingen zowel in de klas, als in het museum alsook in 't Atelier enkele weken actief aan de slag gingen met het thema *Familie*. Geïnspireerd op het museumbezoek maakten zij een gezamenlijke kerstpresentatie in 't Atelier.

Dansen in het museum

MBO, HBO en WO

Het museum ontving ook leerlingen van het MBO (Lentiz food & lifestyle en het Grafisch Lyceum). Van het HBO werden bezoeken afgelegd door de Hogeschool Rotterdam, de Willem de Kooning Academie, Luca School of Arts en UGhent.

Individueel bezoek door kinderen en jongeren

Natuurlijk komen er ook kinderen en jongeren buiten school naar het museum. Voor hen zijn er speciale activiteiten. Het gehele jaar door geven onze museumdocenten de vermaarde Kunstklassen, in de vakantie organiseren we regelmatig kinderworkshops en bij de tentoonstellingen van Jan Henderikse, Elspeth Diederix en Familie waren er kinderspeurtochten. In de zomer namen we op deze wijze ook deel aan het Rotterdamse Jeugdvakantie Paspoort, dat alle basisschoolleerlingen ontvangen en waarmee ze gratis allerlei attracties kunnen bezoeken tijdens hun zomervakantie.

Speurtocht bij De tuinen van Elspeth Diederix

6. Mijn Schiedam

Het Stedelijk Museum Schiedam is een huis aan een straat in een stad. Het museum biedt niet alleen een programmering voor kunstliefhebbers uit het hele land, maar wil ook van betekenis zijn voor Schiedammers en deel uitmaken van hun leven van alledag. Door hen zélf in het museum te laten programmeren, en door dat mét hen te doen. In 2017 zetten we daarin de eerste stap, met het succesvolle *Vaandels & Verhalen*. Onder andere die ervaring sterkte ons in de keuze om de stedelijke functie van het museum door en mét de Schiedammers verder vorm te geven. We zagen van dicht bij hoeveel talent en verhalen er in de stad zijn die een podium verdienen. Samen maken we de stad sterk.

Om dat niet af en toe te doen, maar structureel, hebben we in 2018 een plan ontwikkeld, genaamd *Mijn Schiedam*. *Mijn Schiedam* beoogt een nieuw soort stadsmuseum te ontwikkelen. In *Mijn Schiedam* zijn Schiedammers niet alleen deelnemers maar ook de makers en de vertellers. Het viert hun creativiteit en verhalen en brengt zo mensen uit allerlei lagen van de samenleving bij elkaar. Schiedam heeft de ideale omvang om dit experiment te ondernemen. Het is een middelgrote stad met bijna 80.000 inwoners van verschillende achtergronden. Het heeft de complexiteit van een wereldstad, maar is in omvang overzichtelijk. Dat geldt ook voor het Stedelijk Museum Schiedam: groot genoeg om professioneel te zijn, maar klein genoeg om flexibel om te gaan met de lessen van de dag. *Mijn Schiedam* moet een duurzame impact hebben op het gehele museum.

In de loop van 2018 verwierven we voor drie jaar de steun van vier fondsen voor dit ambitieuze en experimentele project: het VSBfonds, BankGiroLoterij Fonds, het Mondriaan Fonds en de G. Ph. Verhagenstichting.

In het najaar startte *Mijn Schiedam* rustig op, met een aantal activiteiten rondom Familie. In 2019 krijgt *Mijn Schiedam* werkelijk vorm.

Daarvoor leren we nieuwe methodieken in het OF BY FOR ALL- netwerk. Dit netwerk is in het najaar van 2018 gestart op initiatief van de internationaal geroemde museumdirecteur Nina Simon (Santa Cruz Museum of Art and History). Het Stedelijk Museum Schiedam meldde zich hiervoor aan en werd als één van 20 instellingen, en als enige niet-Engelstalige instelling geselecteerd voor een 'first wave' van 20 organisaties die samen leren en kennis delen over de samenwerking met stedelijke gemeenschappen. De lancering van *Mijn Schiedam* en deelname aan OF BY FOR ALL heeft het museum in de kijker gespeeld bij fondsen en erfgoedprofessionals die met belangstelling onze ervaringen volgen en met wie wij de komende periode uiteraard onze kennis zullen delen.

KesselsKramer ontwikkelde speciaal voor *Mijn Schiedam* een herkenbare huisstijl.

Huisstijl *Mijn Schiedam*

7. Collectie

Het Stedelijk Museum Schiedam beheert een collectie van bijna 18.000 objecten. Ongeveer 11.000 daarvan behoren bij de verzameling historische objecten die de geschiedenis van de stad Schiedam representeren. De overige circa 7.000 objecten betreft de collectie beeldende kunst, kunstwerken van Nederlandse makers, overwegend gemaakt na 1945. De collectie is grotendeels eigendom van de gemeente Schiedam, aangevuld met deelcollecties van particuliere bruikleengevers. Het Stedelijk Museum Schiedam draagt de zorg voor de collectie, het professionele beheer en behoud in een depot in Den Haag, de documentatie en de presentatie ervan. De ontwikkelingen in het museum in de afgelopen jaren – onder andere de opdracht om het publiek te vergroten en van betekenis te zijn voor de stad, gepaard gaande met bezuinigingen op personeel – maken dat de aandacht in het museum zich in eerste instantie richt op de programmering. Desalniettemin slaagden we er in om dit jaar niet alleen de collectie opnieuw uit te breiden, maar om ook een stap te zetten in het beheer en de ontsluiting van de historische collectie.

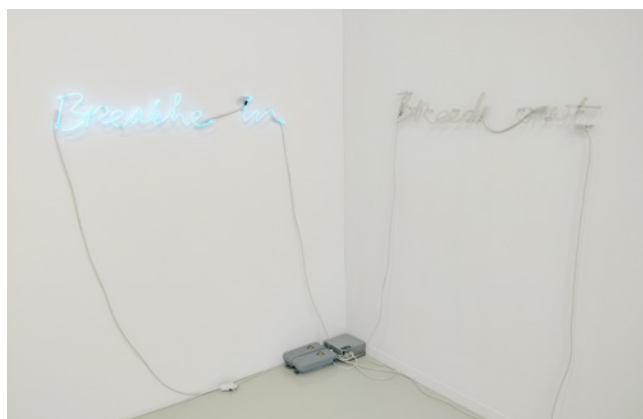
Uitbreiding van de collectie

Het museum kan dankzij de subsidie van de gemeente, een bijdrage van het Mondriaan Fonds en steun van de vrienden van het museum, de verzameling elk jaar verrijken met aankopen. Daarnaast zijn er particulieren die kunstwerken of historische voorwerpen aan het museum schenken. Zo zijn er in 2018 in totaal 55 nieuwe objecten in de collectie opgenomen: 31 daarvan werden geschonken (waarvan twee aan de NOG Collectie), acht in langdurig bruikleen gegeven en zestien stukken werden aangekocht (waarvan tien voor de NOG Collectie).

Zo konden wij voor de NOG Collectie onder andere de lichtinstallatie 'Breathe in, Breed out' van Chaim van Luit aankopen, evenals een grote tekening van Alexandra Roozen en een schilderij van Erik Mattijssen. Voor de gemeentelijke collectie kochten wij onder andere het grote drieluik 'Los Pajaros carpinteros de pared' van Tjebbe Beekman, een sculptuur van Anne Wenzel 'Under construction (My pussy my rules)' en het schilderij '18115' van Klaas Kloosterboer.

Bezoekers bij het schilderij Los Pajaros carpinteros de pared van Tjebbe Beekman. Fotografie: Aad Hoogendoorn

Chaim van Luit, Breathe in, Breed out, 2018

Bijzonder blij zijn wij onder andere ook met de schenking van het tegeltableau van de Werf Gusto door de Stichting Opbouw Schiedam en negen werken van Lucebert uit de nalatenschap van Jaap Harten.

Teggetableau van de Werf Gusto, schenking. Fotografie: Roel Dijkstra

In bijlage 3 vindt u een volledig overzicht van de schenkingen, aankopen en langdurige bruiklenen.

Bruiklenen aan derden

Met plezier en trots lenen wij kunstwerken uit aan andere musea in Nederland en elders. Kunstwerken uit de collectie van het Stedelijk Museum Schiedam waren onder meer te zien in het Stedelijk Museum Amsterdam (*De magische jaren zestig*), het Noordbrabants Museum (*Jan Sluijters: de wilde jaren*), Singer Museum Laren (*Out of office. Kunstschatten uit bedrijven*) en Schirn Kunsthalle in Duitsland (*Wilderness*). In Schiedam is een selectie historische objecten in context te zien in het Zakkendragershuisje. In de openbare bibliotheek waren enkele stukken te zien in het kader van een presentatie over Gerard Reve in Schiedam.

In bijlage 4 vindt u een volledig overzicht van de bruiklenen.

Jan Sluijters, Larens landschap met oktoberzon, 1910. Collectie Stedelijk Museum Schiedam. te zien bij het Noordbrabants Museum. Blikvanger in NRC Handelsblad

Ontzamelen

In 2018 heeft het museum een grote slag gemaakt met werken aan en met de cultuurhistorische collectie. Het collectieprofiel is aangescherpt en op basis daarvan vond de pilot ontzamelen van de historische collectie plaats. Met inhoudelijke experts en met bewoners van Schiedam is ongeveer 10% van de cultuurhistorische collectie (ca. 1.000 objecten) gewaardeerd. De voorwerpen, geselecteerd op grootte en standplaats in het depot, zijn naar het museum getransporteerd en daar ter plekke, door het selectie- en waarderingsteam – waar nodig aangevuld met externe specialisten – en zichtbaar voor het publiek, onderzocht op de volgende selectiecriteria/waarden: historische waarde, zeldzaamheid en representatie, maatschappelijke waarde, beleving & museale waarde.

Middels deze criteria is per object de waarde voor de museumcollectie bepaald: zijn het stukken die in de verzameling horen, of zijn het stukken die elders wellicht beter tot hun recht komen? Na afloop van het project is rond de 20% rood beoordeeld, deze objecten werden na de eerste beoordelingsronde zodanig beoordeeld dat ze in aanmerking zouden komen voor afstoting. 33% kreeg het label groen en de rest ertussen in. Deze laatste objecten blijven hoe dan ook deel uitmaken van de museumcollectie. De 20% rood gelabelde objecten zijn vervolgens nog eens extra onderzocht op hun relatie met de stad Schiedam. Onder meer is specifiek de herkomstgeschiedenis onderzocht, hoe zijn ze ooit in de collectie terecht gekomen, zijn er aan de hand van deze objecten wellicht specifieke verhalen te vertellen over voormalige eigenaars? Dit onderzoek gaf in een enkel gevallen toch aanleiding om objecten oranje in plaats van rood te labelen en ze niet af te stoten. Vervolgens is de definitieve lijst met rode objecten aan het college van burgemeester en wethouders voorgelegd en is toestemming gevraagd om dit deel van de collectie te mogen herbestemmen. Momenteel werken we aan een plan om fondsen te werven om de overige 90% van de collectie op vergelijkbare wijze te kunnen onderzoeken. De komst van een conservator stadsgeschiedenis begin 2019 zal hier een impuls aan geven.

8. Ondernemen en fondsenwerving

Fondsen en sponsors

De lokale, regionale en nationale fondsen en sponsors zijn belangrijke partners van het museum. De nieuwe koers van het museum spreekt hen aan en zij dragen substantieel en genereus bij aan de programmering.

In 2018 ondersteunden de volgende fondsen en sponsors ons:

- Aankopen | Mondriaan Fonds
- WikiSchiedam | De Groot Fonds, Fonds Schiedam Vlaardingen, Gemeente Schiedam
- Mijn Schiedam | VSBfonds, BankGiro Loterij Fonds, Mondriaan Fonds, G. Ph. Verhagen-Stichting
- Kerstallenshow | Gemeente Schiedam
- Sticky Business | BankGiro Loterij Fonds, VSBfonds, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Ars Donandi
- Marcel van Eeden. Circus Henny | Stichting Beheer SNSREAAAL
- De Volkskrant Beeldende Kunst Prijs | In4Art, Mondriaan Fonds
- Wij waren de Gusto. Foto's van Cas Oorthuys | De Groot Fonds, Gemeenschapsfonds Schiedam
- Jan Hendrikse. Alles en niets | Prins Bernhard Cultuur Fonds (Breeman Talle Fonds), Fonds 21
- Edgard Tytgat. Vlaamse meester | Fonds Schiedam Vlaardingen, Zabawas, Departement Vlaanderen
- De tuinen van Elspeth Diederix | Mondriaan Fonds
- Uit het depot: werk in uitvoering | Fonds Schiedam Vlaardingen, De Groot Fonds
- Corneille, zijn wereld | Fonds Schiedam Vlaardingen, BNG Cultuurfonds, Elise Mathilde Fonds, Gifted Art
- Familie | Fonds Schiedam Vlaardingen, Mondriaan Fonds, VSBfonds, BankGiro Loterij Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds Zuid-Holland, De Groot Fonds, Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Stichting Bevordering van Volkskracht
- Gijs Assmann. Voor H. | Mondriaan Fonds
- Margi Geerlinks. Ma | Mondriaan Fonds

Vriendenkring van het Stedelijk Museum Schiedam

De vrienden van het museum zijn belangrijke ambassadeurs voor het museum en met hun bijdrage steunen ze verschillende projecten. In 2018 zijn er 39 nieuwe lidmaatschappen aan de Vriendenkring toegevoegd. En er waren 8 opzeggingen. Inmiddels telt de Vriendenkring 141 lidmaatschappen waarvan 43 duo-lidmaatschappen, in totaal dus 184 vrienden. Voor hen werden in de loop van het jaar verschillende bijeenkomsten georganiseerd, zoals tentoonstellingsronleidingen door museummedewerkers.

Entree

De inkomsten uit entree zijn in 2018 met 29% gestegen. Dit komt door de prijsverhoging die is ingevoerd op 1 januari 2018 van € 10 naar € 12,50 en doordat er meer betalende bezoekers waren. In de tariefswijziging werden kinderen tot 18 jaar opnieuw gratis. Ook was er het Schiedamtarief van € 5 voor bewoners van de stad.

De museumwinkel

In de entree van het museum is een winkel met boeken, spullen en souvenirs over de tentoonstellingen, de geschiedenis van Schiedam, kunst en creativiteit. Het aanbod wisselt regelmatig en de voorraden worden zo laag mogelijk gehouden. In augustus werd de museumwinkel op de website van de NS genoemd als één van de 8 leukste museumwinkels van Nederland.

Het museumcafé

Eveneens in de entree bevindt zich het museumcafé. Het in 2017 geïntroduceerde concept - een buffet met zo veel mogelijke lokale producten waar je zelf je boterham smeert, koffie haalt en betaalt wat je kan - functioneert nog steeds goed. Veel bezoekers waarderen het vertrouwen dat hiermee in hun wordt gesteld en er wordt zelden misbruik van gemaakt. Als ze uitgebreider willen lunchen, dan bezoeken ze een horecagelegenheid in het stadscentrum.

Commerciële verhuur

Het museum richt zijn energie in de eerste plaats op het ter beschikking stellen van het museumgebouw aan maatschappelijke en artistieke initiatieven waarvoor niet of nauwelijks kosten voor wordt gerekend. Een enkele keer wordt de kapel of het auditorium commercieel verhuurd. In 2018 gebeurde dat vijf keer.

Overige inkomsten

De overige inkomsten zijn divers van aard. Zo werden in 2018 een aantal vitrines van een tentoonstelling doorverkocht aan een belangstellende. Er werd een aantal keer een gezamenlijke promotie van de stad gedaan, en er waren inkomsten uit lezingen en adviezen door de directeur.

9. Marketing en communicatie

Het Stedelijk Museum Schiedam is, zeker gezien haar bescheiden omvang en de grote concurrentie van aantrekkelijke programma's van andere musea, opvallend vaak en positief in het nieuws. Landelijke media, van de kunst tot de algemene pers, wijden lange artikelen aan tentoonstellingen. De lokale, en regionale media geven daarnaast ook vaak aandacht aan het afwisselende activiteitenprogramma. Dit resulteerde in opnieuw een aanzienlijke groei in de mediawaarde van de free publicity: van € 1,4 in 2017 naar € 1,7 miljoen euro dit jaar, een stijging van 21%. Daarmee droeg het museum wekelijks, zo niet dagelijks bij aan het positieve nieuws over Schiedam. De werkelijke waarde ligt overigens nog een stuk hoger, maar het is te kostbaar voor ons om ook de aandacht op radio, televisie en sociale media te laten meten.

Het aantal bezoekers is in 2018 gestegen, met 9%, tot ruim 53.000 ten opzichte van 2017. Alhoewel dit een cijfer is om trots op te zijn - ten opzichte van 2016 steeg het aantal bezoekers zelfs met 42% - vertaalt de vele publiciteit zich niet altijd evenredig in aantallen bezoekers. We gaan er vanuit dat we hiervoor geduld moeten hebben en het bouwen aan een nieuw publiek tijd kost. Dat het publieksonderzoek laat zien dat 44% van de bezoekers in 2018 voor het eerst het museum bezocht, sterkt ons in die verwachting. De positieve ontwikkeling in de aantrekkingskracht van Schiedam als stad zal hieraan ook bijdragen. De nieuwe huisstijl die we in het najaar lanceerden moet in 2019 en de daarop volgende jaren ook bijdragen aan een heldere corporate identiteit.

Highlights

Om een indruk te geven van de aandacht voor het museum in de media noemen we hier voorbeelden waar we extra trots op zijn.

Het FD maakte in zijn zaterdagbijlage een artikel van zes pagina's bij de tentoonstelling *Wij Waren de Gusto* (de mediawaarde hiervoor is overigens apart berekend op € 66.000 en niet opgenomen in het totaal).

Het Financieele Dagblad over *Wij waren de Gusto*

De winnaar van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs werd op 25 februari bekendgemaakt in het televisieprogramma Kunstuur. Er keken 120.000 mensen. In de herhaling kwamen daar nog 70.000 bij.

Anne Geene hoort dat ze de winnaar is van de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs 2018. Fotografie: Adriaan van der Ploeg

Het museum wordt inmiddels gezien als een voorbeeld van een vernieuwend stadsmuseum. Onze directeur geeft hierover regelmatig lezingen en interviews. Zoals in de Volkskrant op 2 maart, in een serie portretten van Nederlandse museumdirecteuren.

De tentoonstelling met het werk van Edgard Tytgat deed het goed in de media, ook omdat de kunstenaar een jeugdliefde is van de directeur. Ze schoof aan bij het programma *Met het Oog op Morgen* en bij *De Nieuws BV*, beiden op Radio 1. Ook waren er interviews bij Opium op 4, RTV Rijnmond, de Stadsomroep Schiedam. Paginagrote artikelen over de 'Chagall van Vlaanderen' verschenen in de Telegraaf, AD, Trouw, het Nieuwe Stadsblad, Muze, Museum- Galeriekant, 8WEEKLY, Atelier, Museumtijdschrift, Tableau Fine Arts Magazine etc. Bij de tentoonstelling werden meer dan driehonderd radiospotjes gedraaid op Radio 1, 4 en 5, waarin ook reclame werd gemaakt voor de tentoonstelling van Elspeth Diederix.

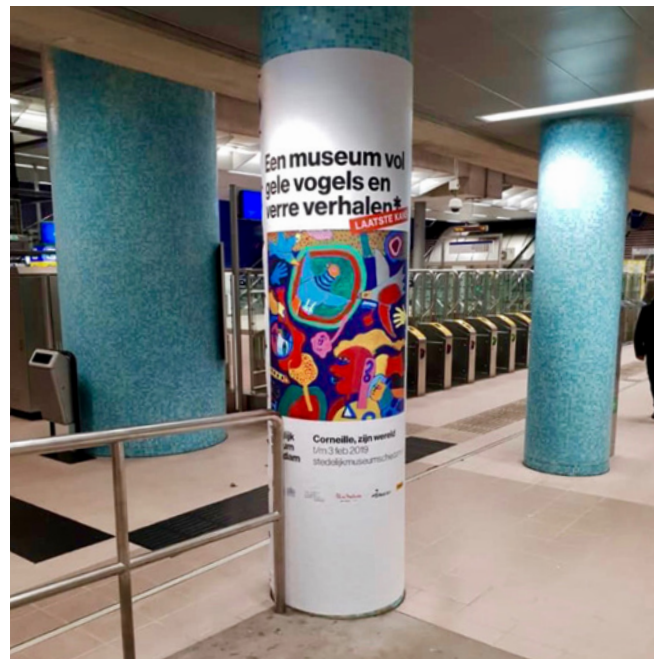
Ook deze tentoonstelling was aantrekkelijk voor een brede doelgroep en dat bleek ook uit de media-aandacht. Elspeth Diederix werd in juli geïnterviewd door het radioprogramma Opium op 4. En er verschenen artikelen in oa het Volkskrant Magazine, Eigen Huis & Interieur, Het Parool, Tijdschrift De Tuin, Palet. Ook ging de tentoonstelling mee in diverse nieuwsbrieven voor bloemen- en plantenliefhebbers.

De najaarstentoonstelling over Corneille trok eveneens veel aandacht. De opening werd zelfs aangekondigd in het televisieprogramma Nieuwsuur. Er was media-aandacht in onder andere Trouw, de Telegraaf, AD, Radio 1, *Nieuwsuur*, Van der Valk Magazine, RTV Rijnmond (radio en tv), Nouveau en SPOOR Magazine. Direct na de opening waren er op Radio 1, 4 en 5 reclamespotjes om mensen warm te maken voor tentoonstelling, in combinatie met de zomertentoonstelling van Diederix.

Er waren ook advertenties in verschillende tijdschriften, in combinatie met de Familie-tentoonstelling. Vanaf eind december hing het campagnebeeld van Corneille prominent op NS-station Schiedam, gedrapeerd rond een aantal zuilen. Ook hingen er affiches.

Astrid Kerseboom kondigt in het tv-programma *Nieuwsuur* de opening van de Corneille-tentoonstelling aan

Corneille rond één van de zuilen op NS-station Schiedam

Het jaar eindigde met een grote campagne voor Kerstival. Los van de free publicity trokken we publiek via advertenties in het Nieuwe Stadsblad, het AD en radiospotjes bij RTV Rijnmond. Ook hingen er honderdvijftig A0-posters in Rotterdam, meer dan honderdvijftig abri-affiches in Schiedam en Vlaarding, honderd A2-posters en tweehonderdvijftig A3-posters in Schiedam. Daarnaast verspreidden we 24.000 flyers huis-aan-huis in Schiedam. Ook tijdens het *Sinterklaaspleis* maakten we reclame voor *Kerstival*.

Samenwerkingen

Bij de tentoonstellingen en activiteiten werd intensief samengewerkt met een groot aantal partijen.

Bij de tentoonstellingen van Edgard Tytgat en Elspeth Diederix verschenen, in samenwerking met de gemeente Schiedam en S'DAM twee krantenbijlagen, in april en juni, bij NRC Handelsblad/NRC*Next en Trouw. Zo versterken stad en museum elkaar.

Bij de promotie van de stad nam S'DAM de tentoonstellingen en activiteiten van het museum mee in alle uitingen. Dat gebeurde op de locatie van S'DAM, de voormalige Waag in Schiedam.

INHOUD

- 12 **TI-VROUW**
SIMONE WEMANS
heeft dus geen eigen
tackshow (maar zou
het wel kunnen)
- 20 **MIDI**
GEWEEST
Ineers voegt
Thomaz Erbrink
het bij stopt
- 22 **PISSTERS**
OVER ANGST
Zelfra ik wijkter
ben, voel ik
zenuwen
- 42 **VERBREED JE**
SKYLINE
Met New Yorks
nieuwe ferry's ziet u
nog eens wat anders
- 48 **DE LIBRIE**
REVISITED
Is je groep
Nederlandse kok nog
de grootste?

30
**TESTE VOOR
DE ZEKERHEID**
Maar dan wijst
de Nipk test op
een chronisch
te veel

54
**DE MAGISCHE
TUIN**
Ze dankt, tuintert
en fotografert.
Elspeth Diederix
exposeert haar blik
op de flora

volkskrant.nl/magazine | @volkskrantmagazine | facebook.com/volkskrantmagazine | #volkskrantmagazine

Miraculum, 2007

Arden, 2003

In beeld
**De magisch realistische
wereld van fotograaf
Elspeth Diederix biedt
een blik op natuur die
niet de onze lijkt.**

door **ELSPETH DIEDERIX** met **LOTTE STIG**

BOVENAARDS

ELSPETH DIEDERIX (47) is zowel fotograaf als hovenier, waardoor ze in de omstandigheid is dat ze eindsloos bloemen en planten kan bestuderen. Daarnaast duikt ze, waardoor ze ook de wereld onder water kan observeren. Na haar studie aan de Rijksvrij Academie en de Rijksacademie van Beeldende Kunsten in Amsterdam ontving ze in 2002 voor haar fotografie de Prix de Rome, de prestigieuze naamroepingprijs voor jonge kunstenaars. In haar fotografische stilvenen kent haar belangstelling voor planten, of die nu bovengronds of onderwater zijn, naar voren. De felle kleuren van een regenboogdwidel, de met glinsterende bestaande bloemen en rozen die wel in brand lijken te staan, extra geaccentueerd door een donkere achtergrond. De kunstenaar laat

schoonheid zien, maar ook de breeikbaarheid van de natuur: van een fragiel steeltje dat een bos bloembladen draagt tot aan ruwerde kortaalschietjes op de reedebodem. De tuinen van *Elspeth Diederix* is een expositie van haar bloem- en onderwaterstillevens uit de afgelopen jaren. Ze exposeert voor het eerst sinds die ze tijdens haar duikcursus heeft gemaakt. Een onderdeel van de tentoonstelling is het experiment. Diederix kweekt namelijk ook nieuwe bloemsorten met bijvoorbeeld strepen en patronen. Het groen is niet alleen binnen te zien: de fotograaf laat buiten op het plein en in de beelden-tuin bij het museum ook nog eens veel bloemen bloeien. De tuinen van *Elspeth Diederix*: tot 30 september in Brno's Nieuw Museum, Brno, Tsjechië. www.stanzkultuur.com/schieda.nl

Flower, 2009

Beeldreportage in het Volkskrant Magazine over *De tuinen van Elspeth Diederix*

Ook kreeg het museum aandacht in print en online, waaronder de website, uitladder, sociale media en mupi's. Bijzonder waren verschillende arrangementen, onder andere koken met eetbare bloemen en een wandeling door de Plantage, in het verlengde van de tentoonstelling van Elspeth Diederix.

Het museum versterkte in 2018 ook de banden met de lokale en regionale media. De Schiedammer, Schiedam24, Omroep SCHIE, het Nieuwe Stadsblad en RTV Rijnmond wisten het museum goed te vinden. Schie kwam enkele keren activiteiten live streamen, zoals het verkiezingsdebat en de eindejaarsquiz. De Museumkaart bood drie keer de mogelijkheid voor een gezamenlijke actie. Er waren exclusieve lezingen bij de tentoonstellingen van Jan Henderikse, Edgard Tytgat en Corneille. De tentoonstellingen stonden op de website van de Museumkaart en gingen mee in de nieuwsbrief die werd verstuurd naar telkens 400.000 Museumkaarthouders. Ook promoveerde de Museumkaart de activiteiten via Facebook en Twitter. De tentoonstellingen van Edgard Tytgat en Corneille wisten hun weg te vinden naar SPOOR Magazine, met een oplage van 1,3 miljoen een van de grootste bladen van Nederland.

Op verschillende plekken draaiden filmpjes over het museum. De tentoonstelling van Jan Henderikse was te zien op televisieschermen van 53 perrons van de NS. Ook draaide het filmpje op ARTtube, het Wennekerpand in Schiedam, de schermen van S'DAM, via onze sociale media en de website. In de zomerperiode deden we een actie met het Vlaamsch Broodhuys, leverancier van ons brood. Daarbij haakten we aan bij de Vlaamse meester Edgard Tytgat. Met een kassabon van het Vlaamsch Broodhuys kregen bezoekers 10% korting op hun entreebewijs.

Ook met de Historische Vereniging Schiedam, Jenevermuseum, Ketelfactory, de Bonte Koe, bibliotheek Schiedam, Vrije Academie, ARTtube, Diabetes Fonds, Nationale Zonnebloemactie, de Suikerunie, DSW en Artifex werkten we samen in de vorm van lezingen, filmpjes, acties en het plaatsen van persberichten.

Corporate communicatie

Natuurlijk informeerde het museum zelf zijn relaties ook regelmatig, via de website, sociale media en nieuwsbrieven. En zette het betaalde mediacampagnes op, met advertenties, banners en posters. Opvallend was onze veelvuldige aanwezigheid op de radio. Dat resulteerde niet alleen in veel bezoekers bij Tytgat en Corneille, zoals bleek, maar droeg ook bij aan de bekendheid van het museum.

Publieksonderzoek

Halverwege 2017 startten we voor het eerst met een kwalitatief publieksonderzoek door Bureau R2 van Schiedammer Menno Urbanus. De resultaten over 2018 laten een toegenomen waardering voor het museum zien. Zo steeg de algemene waardering van 7,8 naar 8,1. Op onderdelen scoort de gastvrijheid het hoogste: een 8,5 (2017: 8,3). Dit is een compliment aan onze enthousiaste gastvrouwen en vrijwilligers. De tentoonstellingen over Edgard Tytgat en Corneille werden binnen het programma het hoogst gewaardeerd, ieder met het cijfer 8,1. Opvallend is dat 44% van de bezoekers voor het eerst in het museum komt (2017: 33%), hetgeen er op wijst dat we met

het programma het nieuwe publiek vinden dat we zoeken. De Net Promotor Score, die aangeeft of mensen het museum actief promoten onder hun vrienden steeg van 21 naar 28. De punten van kritiek hebben grotendeels te maken met het gebouw: geluidsoverlast van de installaties, een koude kapel in de winter. Hier werken we met de gemeente aan in de vorm van een renovatieplan.

Huisstijl, positionering en nieuwe website

Sinds eind jaren negentig had het museum een huisstijl ontwikkeld door Gerard Hadders en Edith Gruson van ProArtsDesign. Nu de nieuwe identiteit van het Stedelijk Museum Schiedam duidelijke vormen aftekent, werd het ook tijd voor een nieuwe vorm. Vanaf eind 2017 tot september 2018 hanteerden we een tijdelijke non-huisstijl, ontwikkeld door het Schiedamse bureau Milc. Ondertussen werkten we met bureau KesselsKramer aan een nieuwe huisstijl. In september bij de opening van de tentoonstelling *Corneille, zijn wereld* was deze een feit. Van buffet tot tekst op de muur of deur. De huisstijl geeft vorm aan de nieuwe identiteit van het museum. Het is bedoeld om veel verschillende mensen aan te spreken, van kunstliefhebbers tot nieuw publiek, heeft een glimlach en is talig; een zin met een asterisk die naar een weetje of grapje verwijst. Tegelijkertijd lanceerden we ook een nieuwe website. Alle teksten werden herschreven volgens het nieuwe format waarbij de toegankelijkheid voorop staat en de fotografie werd vernieuwd.

In 2018 ontving de website 170.800 bezoeken (2017: 168.100).

Sociale media en website

Het jaar 2018 stond wat Facebook betreft in het teken van leegloop. Na alle commotie verlieten in Nederland 100.000 mensen het medium, waaronder ook onze vaak kritische volgers. Toch zit de doelgroep - mensen van 50+ - er nog altijd op, blijkt uit cijfers. In Nederland zijn 8 miljoen van de Facebook-gebruikers 40+, terwijl 7,3 miljoen 65+ is. Bij het museum zagen we likes verdwijnen maar kwamen er ook weer bij, waardoor we een stijging van 5,5% konden noteren. Op 31 december 2018 waren er 7.830 vind-ik-leuks ten opzichte van 7.415 het jaar ervoor. Twitter kent steeds minder gebruikers. Vooral politici en beleidsmakers twitteren. Dat zorgde voor een negatieve groei van 0,5%. Het aantal volgers daalde van 6.938 naar 6.896. Instagram is het medium van jongeren. Toch is 30% van onze gebruikers 55+. Het aantal volgers steeg met 72% van 1.340 naar 2.308 in 2018.

nr. 5 2018 **spoor**
 abonneerhouders van NS

31X voordeel

Meereisretour Maastricht en/of Utrecht
 Geniet van een dagje uit in Maastricht of Utrecht. Als abonneerhouder en/of bij gebruik van een betaald vervoerbewijs mag je **eenmalig iemand meenemen voor slechts € 8,95**. Vertrek vanaf elk station in Nederland.
 ns.nl/meereisretourpoor5
 Zie ook pagina 6 en 26 in SPOOR

2=1

De wereld van Corneille
 Stedelijk Museum Schiedam eert Corneille, een van de oprichters van kunststroming CoBrA, met de grote overzichtstentoonstelling *Corneille, zijn wereld*. Naast de kleurrijke schilderijen, grafieken en tekeningen van Corneille, hangt er ook werk van zijn inspiratiebronnen Karel Appel en Paul Klee. **Met SPOOR krijg je het 2^e entreekaartje gratis.**
 stedelijkmuseumschiedam.nl
 Zie ook pagina 39 in SPOOR

2=1

Vrouwelijke modeontwerpers in Gemeentemuseum
 In het Gemeentemuseum Den Haag is de modetentoonstelling *Femmes Fatales - Sterke vrouwen in de mode* te zien. Deze is geheel gewijd aan vrouwelijke ontwerpers en toont de ontwerpen van grote namen als Coco Chanel, Vivienne Westwood, Fong Leng en Iris van Herpen. **Met SPOOR krijg je het 2^e kaartje gratis.**

MAASTRICHT, UTRECHT EN LONDEN
Flaneren door de oude binnenstad

SPOORMagazine met drie acties voor de Corneille-tentoonstelling

Grote meesters (v)

Doel: ...
 29 september t/m 2 oktober 2019

Modest Fashion*

Erven ...
 29 september t/m 2 oktober 2019

Manzoni in Holland*

Zijn ...
 16 februari t/m 16 maart 2020

Rothko & ik*

In ...
 16 maart t/m 5 januari 2020

Post, delete*

Van ...
 16 maart t/m 5 januari 2020

Van CoBRA tot boorbite*

De ...
 16 maart t/m 5 januari 2020

Deel je familie-recept

Het Stedelijk Museum Schiedam zoekt familie-recepten verhalen achter ...
 Deze activiteit is onderdeel van de tentoonstelling Familie.

Uitgelichte activiteiten

Als je echt niet weet wat je moet kiezen ...
 11 november om 15.00 uur
 15 december om 17.00 uur
 19 januari om 15.00 uur

Cornelle meets Schiedam

Wat hebben Cornelle en een Schiedamer gemeen? ...

Rondleiding Margi Geerlinks

9 december om 12.30 uur
 3 februari om 14.00 uur

*Stedelijk Museum Schiedam

*Stedelijk Museum Schiedam

Museum zoekt familie-recept*

Uitnodiging Manzoni in Holland*

16 februari om 16.00 uur

Met veel plezier nodigen we u uit voor de opening van de tentoonstelling **Manzoni in Holland** op zaterdag 16 februari 2019 van 16.00 tot 18.00 uur (prijsop 15-30 uur).

Met een welkom door directeur Diederik Carasso en met kunstenaar Wim T. Schippers en conservator Coen Hazenpeltz.

Voor het eerst sinds vijftig jaar in Nederland presenteert het Stedelijk Museum Schiedam een uitzonderlijk overzicht met het werk van Piero Manzoni (1933-1963). Vanaf de jaren vijftig maakte hij witte schadelieven met portretten van bekende kunstenaars en van de informele vervoerders van de twintigste eeuw.

Zijn Merda d'artista groeide uit tot icon van de kunstgeschiedenis. Manzoni bakte niet alleen pop in zijn maatschappij, maar ook kunst. Hij maakte lichamen en verzamelde mensen uit op een stukje te staan. De tentoonstelling is een samenwerking met kunstenaars in Nederland en daarbuiten. Hij wees anderen de weg naar het wit, de leegte, de abstrac.

Aanmelden
 We vinden het funtels u zich voor de opening aanmeldt via de website stedelijkmuseumschiedam.nl.

*Stedelijk Museum Schiedam
 Hoogstraat 112
 3111 HL Schiedam
 T +31 (0) 246 3966
stedelijkmuseumschiedam.nl

Rothko & ik*

*In je eentje zonder telefoon.

16 maart 2019 t/m 5 januari 2020

De Amerikaanse kunstenaar Mark Rothko maakte grote abstracte schilderijen, die mensen raken.

Sommige kijkers houden het zelfs niet droog. Daarover zal hij. Mensen die huilen hebben de zeldzame religieuze ervaring als ik toen ik het maakte. Het is dat licht tarmelijk afstandelijk oog, zo veel kan oproepen. Wat voor krachten schuilt er in het schilderen?

In musea staan altijd drommen mensen voor zijn schilderijen. Hoe is het om voor zijn schilderijen te staan? Bij er helemaal alleen voor te staan? In het de tentoonstelling Rothko & ik in het Stedelijk Museum Schiedam kun je zelf ervaren. In je eentje zonder telefoon in een ruimte met één van zijn toptakken, het schilderij Grey, Orange en Maroon, No. 8 uit 1960. Niets of ruimschoots staat het enige moment met het schilderij in de weg. Het is Rothko & ik.

Kijken mag zo lang je wilt, tenzij er veel bezoekers wachten. Dan geldt een maximum van 10 minuten per persoon.

Jij en ik*
 Met wie kom je de volgende keer? Neem deze kaart mee tijdens uw volgende bezoek en krijg 2 entreekaarten voor de prijs van 1. Geldig tot en met 5 januari 2020, niet geldig i.c.m. andere acties.

*Stedelijk Museum Schiedam
 Hoogstraat 112
 3111 HL Schiedam
 T +31 (0) 246 3966
stedelijkmuseumschiedam.nl

Museum zoekt familie-recept*

Uitgelicht*

Het Stedelijk Museum Schiedam is een plek voor leerlingen om te leren kijken, kritische vragen te stellen en maar elkaar te lusteren. Ook kunnen ze zelf aan de slag. Jaarlijk maken we verschillende tentoonstellingen over hedendaagse en moderne kunst. Maar ook over maatschappelijke thema's en de geschiedenis van Schiedam. Voor leerlingen maken we daarbij programma's, in de klas, de museumzalen en in ons atelier.

Museumlessen voor iedereen
 We hebben voor elk wat wils. De workshops en rondleidingen zijn bedoeld voor het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO), HBO en WO. Bij elke museumlessen hoort een informatieboek met tips. Op de manier taal je het maximale uit het museumbezoek.

Voortgezet onderwijs
 Ons museum kent een filosofie met kunst en filosofie met kunst. Het voortgezet onderwijs heeft een speciale onderwijspagina met speciale onderwijspagina's. Ook komen er workshops en de gratis ArtCafé.

Primair onderwijs
 Bij vrijwel alle tentoonstellingen hebben we speciale onderwijsprogramma's voor

Uitgelichte activiteiten

Als je echt niet weet wat je moet kiezen ...
 11 november om 15.00 uur
 15 december om 17.00 uur
 19 januari om 15.00 uur

Flyers, folders, uitnodigingen en meer in de nieuwe huisstijl. Fotografie: Mieke Lindeman

Feest! CoBrA
Camping en open dag
11 november

Familie...
17 januari van 10.00 tot 16.00 uur

Familie dobbelt of speurtocht
17 januari van 10.00 tot 16.00 uur

KunstKlassen
17 januari van 10.00 tot 16.00 uur

1 meter party
3 februari van 10.00 tot 16.00 uur

Kerstival
22 december van 10.00 tot 16.00 uur

Efrat Zehavi: MOTHER#1

Zelfstandig museumbezoek

Museumdocenten

Leerkrachtssessies

Meer weten?

*Gratis docententpas

MBO en WO

*puallolHeM in
in 1000 uur (om 1000 uur)

Merda d'artista

Van CoBrA tot boorolie
16 maart t/m 6 oktober 2019

Je kan hier nog één verdieping omhoog.

*Je kan ook hier beginnen.

*Stedelijk Museum Schiedam Museumprijs 2019 Tentoonstellingen Activiteiten Plan je bezoek

Van CoBrA tot boorolie
16 maart t/m 6 oktober 2019
➔

boven: Nieuwe huisstijl van KesselsKramer in het trappenhuis. Fotografie: Mieke Lindeman
onder: Homepage Stedelijk Museum Schiedam met de nieuwe huisstijl

10. Partners

Het Stedelijk Museum Schiedam doet dingen liever samen dan alleen. Daarom hebben we vele samenwerkingspartners, van grote professionele (inter)nationale organisaties tot lokale verenigingen, en van kunstenaars tot kappers. In de bijlage vindt u een volledig overzicht van iedereen zonder wie wij 2018 niet tot een succes hadden kunnen maken. Hierna noemen we onze vaste partnerships.

Fondation Constant

Constant (1920-2005) is een vooraanstaand lid van de CoBrA-groep en een van Nederlands meest vernieuwende kunstenaars. Zij oeuvre wordt beheerd door de Fondation Constant en is voor een groot deel als langdurig bruikleen ondergebracht bij het Stedelijk Museum Schiedam. Wij zorgen er met liefde voor en, met de Fondation, brengen het onder de aandacht van andere musea en het publiek.

Nationaal Jenevermuseum Schiedam

Het Stedelijk Museum Schiedam werkt waar mogelijk samen met het Nationaal Jenevermuseum. Zo werken we samen aan WikiSchiedam, dat begin 2019 wordt gelanceerd. Hier worden verhalen over Schiedam en haar geschiedenis verzameld in woord, beeld en geluid. Daarnaast ondersteunen beide musea elkaar in de bedrijfsvoering waar mogelijk.

NOG Collectie

Een belangrijke partner van het museum is de Stichting Beheer SNS REAAL. Sinds 2013 beheert het museum de bedrijfscollectie van deze stichting, de NOG Collectie genaamd. Deze bestaat uit ruim 500 kunstwerken van meer dan 100 verschillende kunstenaars. Het accent van deze collectie ligt op tekeningen en werken op papier, maar ook beelden en objecten maken deel uit van deze collectie. Het museum draagt zorg voor het museaal beheer van deze collectie, maakt tentoonstellingen en doet aankopen.

In het begin van 2018 was de tentoonstelling *Circus Henny* in het museum te zien met een serie tekeningen van Marcel van Eeden, gemaakt in opdracht van de Stichting Beheer SNS REAAL en toegevoegd aan de collectie. Ook verscheen er een prachtige publicatie onder dezelfde titel.

In de tentoonstelling *Op papier. Tekeningen uit de collectie* die in 2018 te zien was in het museum, waren 10 tekeningen uit de NOG Collectie opgenomen. In gezamenlijkheid werden 10 werken aangekocht voor de NOG Collectie.

SCHUNCK*

SCHUNCK* in Heerlen is een museum waarmee wij veel verwantschap voelen. We hebben een vergelijkbare kunstcollectie, beide steden kennen veel overeenkomsten en allebei zoeken we wegen om ons tot de stad te verhouden. Daarom hebben we besloten onze kunstaankopen op elkaar af te stemmen en te onderzoeken hoe we in het benaderen van publiek kunnen samenwerken. In 2018 kreeg deze samenwerking vorm in de tentoonstelling *New Arrivals II*, die op 25 maart opende in Heerlen. Vijftien recente aanwinsten uit de collectie van het Stedelijk Museum Schiedam werden in deze tentoonstelling getoond. Vanaf 23 juni 2018 was een keuze uit de aanwinsten van beide instellingen te zien in Schiedam. Bij de opening van *Hollandse nieuwe* werd een samenwerkingsovereenkomst getekend door de wethouders van Cultuur van Schiedam en Heerlen.

Het Mondriaan Fonds, dat beide musea ondersteunt met aankoopbudgetten, vindt deze samenwerking zo veelbelovend, dat het voor aankopen in 2019 meer dan gevraagd toekende, € 75.000.

Cultuurwethouders van Heerlen en Schiedam ondertekenen met museumdirecteuren Heerlen en Schiedam een convenant voor samenwerking

S'DAM

Schiedam zet zich als S'DAM op de kaart, dé plek voor leuke evenementen, bijzondere kunst en cultuur, goede woningen en kansen voor jonge ondernemers. Het museum en S'DAM trekken goed samen op. U kunt hierover meer lezen in het hoofdstuk Marketing en communicatie.

Stichting Evenementen Promotie Schiedam

Ook in 2018 organiseerde SEPS het Sinterklaaspaleis in het museum, en opnieuw kwamen bijna 7.000 kinderen en hun (groot)ouders Sint de hand schudden, pepernoten bakken en CoBrA-werken en historisch speelgoed uit de museumcollectie bekijken.

Stichting Mooi Werk

Met de overburen Stichting Mooi Werk hebben we een structurele samenwerking in het educatieprogramma Cultuur met Kwaliteit. Daarnaast werken we samen op projectbasis.

de Volkskrant en AVROTROS

Sinds 2010 organiseert het museum met de Volkskrant en de AVROTROS de Volkskrant Beeldende Kunst Prijs. Elk jaar is er de tentoonstelling met vijf genomineerden in het museum: een ijkpunt van actuele kunst, waar de jongste generatie kunstenaars aan het publiek wordt gepresenteerd. De Volkskrant wijdt telkens een aparte bijlage aan de prijs, vol informatie en beschouwingen over het werk van de nieuwste lichting. En de AVROTROS besteedt royale aandacht aan de prijs in het programma Kunstuur. In een speciale aflevering waarin de kunstenaars werden geportretteerd, maakte de vakjury de winnaar bekend.

11. Organisatie

Raad van Toezicht

De Stichting Stedelijk Museum Schiedam wordt bestuurd door een directeur/bestuurder. Een Raad van Toezicht vervult de toezichthoudende taken. Bestuur en toezicht verhouden zich tot elkaar conform het Raad van Toezichtmodel, zoals dat is beschreven in de Code Cultural Governance (2014).

Op 31 december 2018 bestond de Raad van Toezicht uit zes personen:

- de heer P.H.J.M. Visée RA, voorzitter (consultant & diverse commissariaten)
- mevrouw H. van der Linden, vicevoorzitter (voormalig directeur Instituut Collectie Nederland en voormalig wethouder van de gemeente Leiden)
- de heer J. Princen, secretaris (advocaat en partner bij DVDW Advocaten)
- de heer F. van der Avert, lid (CEO Amsterdam Marketing)
- mevrouw M. Sanders-ten Holte, lid (collectioneur, oud-lid Europees Parlement en voorzitter Stichting Reprorecht)
- de heer T. de Vos, lid (voormalig directeur dienst Kunst en Cultuur Rotterdam en voormalig gemeenteraadslid Schiedam)

De Raad van Toezicht kwam in 2018 vier keer bijeen. Ook heeft de tweejaarlijkse evaluatie van de Raad van Toezicht plaatsgevonden. Eén keer per jaar zit de voorzitter van de Raad van Toezicht aan bij het bestuurlijk overleg met de wethouder van Cultuur van de gemeente Schiedam. De leden verrichten hun werk onbezoldigd.

Voor de ondersteuning van zijn werkzaamheden heeft de Raad van Toezicht een Auditcommissie ingesteld. In 2018 zijn twee leden van de raad lid van de Auditcommissie: de heren Jeroen Princen en Ton de Vos. De Auditcommissie houdt toezicht in opdracht van de Raad van Toezicht op de financiële informatieverschaffing, interne risicobeheersing en de relatie met de accountant.

Organisatie

De organisatie bestond in 2018 uit een kleine vaste kern van medewerkers (15,9 fte, 22 medewerkers), en een – door projectgelden en opdrachten gefinancierde – flexibele schil van medewerkers met tijdelijke of zzp-contracten. Het museum is daarmee een van de grootste werkgevers aan de Hoogstraat.

Het museum bevindt zich in een transitiefase. We ontwikkelen al doende een nieuwe inhoudelijke koers voor het museum waarbij we intensief samenwerken met de stad, we moeten groeien in bezoekersaantallen en onze eigen inkomsten vergroten. Dat is een flinke en veelzijdige opdracht voor dit

kleine team, waarbij de werkdruk kan oplopen. Zeker als we een nieuwe werkwijze ontwikkelen, een collega tijdelijk afwezig is of er een wisseling van de wacht plaatsvindt. Ook de intensieve samenwerking met vrijwilligers, partners in de stad, amateurs, en collega's die tijdelijk bijspringen, vraagt energie. Om nog beter en efficiënter samen te werken en keuzes te maken, passen we de invulling van de functies waar mogelijk regelmatig aan en hebben we in 2018 met het managementteam een organisatieontwikkelingstraject voorbereid dat in 2019 start.

In 2018 was het ziekteverzuim percentage 5,3%.

Voor de financiële administratie, de controlfunctie en de financiële rapportages werd ook dit jaar naar tevredenheid samengewerkt met bureau Jac's den Boer & Vink. Zij ondersteunen het museum ook met personele zaken.

De personeelsvertegenwoordiging bestond in 2018 uit vier leden. Zij zijn benoemd voor twee jaar met de mogelijkheid voor een herbenoeming van twee jaar.

Vrijwilligers zijn voor onze organisatie onmisbaar. Ze helpen ons in de entree, bij de kaartverkoop, in het depot en op het kantoor. In 2018 waren er 35 vrijwilligers verbonden aan het museum. Ook stagiairs zijn belangrijk voor onze organisatie, om te helpen bij projecten, maar ook om ons te voeden met nieuwe inzichten. Dit jaar liepen studenten van verschillende opleidingen stage in het museum.

Voor een overzicht van het museumteam zie bijlage 5.

12. Financiën

Balans per 31 december 2018

Activa	31 december 2018
Vaste activa	216.507
Vlottende activa	1.107.204
Totale activa	1.323.711
Passiva	
Eigen vermogen	465.686
Kortlopende schulden	633.025
Langlopende schulden	225.000
Totale passiva	1.323.711

Staat van baten en lasten

Baten	2018
Subsidie gemeente Schiedam	2.279.300
Overige baten	718.977
Totaal baten	2.998.277
Lasten	
Personeelskosten	1.174.712
Huisvestingskosten	687.272
Algemene kosten en lasten kerntaak	212.366
Afschrijvingen	81.002
Kosten van activiteiten	704.703
Kunstaankopen	87.775
Totaal lasten	2.947.830
Saldo	50.447
Financiële baten en lasten	10
Operationeel resultaat	50.457
Transitiesubsidie gemeente Schiedam	90.000
Transitiekosten	106.086
Totaal transitie	-16.086
Totaal van baten en lasten	34.371

Dit verkort financieel verslag is ontleend aan het financieel jaarverslag van 2018 van de Stichting Stedelijk Museum Schiedam. Bij het financiële jaarverslag is een goedgekeurde controleverklaring van de accountant verstrekt.

Resultaat en eigen vermogen

Het jaar 2018 werd afgesloten met een operationeel resultaat van € 50.457. Het saldo van baten en lasten is, na verrekening met het transitiebudget, € 34.371.

Het eigen vermogen bedroeg € 465.686 positief per 31 december 2018, waarvan € 67.806 bestemd is voor het bestemmingsfonds Transitie. Dit zal in 2019 worden aangewend ter financiering van transitiekosten.

Er is scherp gestuurd op de uitgaven. Ook in 2018 heeft het museum hard gewerkt aan het creëren van een gezonde financiële basis voor de toekomst en konden we het eigen vermogen opnieuw laten groeien. De lening van de gemeente is opnieuw gedeeltelijk, volgens schema, afgelost.

Subsidie gemeente Schiedam

Het Stedelijk Museum Schiedam ontving conform de verzelfstandigingsovereenkomst (2008) een structurele subsidie van de gemeente Schiedam. Vanaf 2018 jaar kreeg het museum voor het eerst deze subsidie voor vier jaar toegekend. We waarderen het vertrouwen dat daaruit spreekt. Jaarlijks wordt deze subsidie verantwoord en vastgesteld. Daarnaast is in 2018 een transitiesubsidie verstrekt conform de aanvullende beschikking budgetsubsidie van 2015.

Eigen inkomsten

De eigen inkomsten van het museum bedroegen in 2018, 24% van de gehele begroting. Dit percentage is iets lager dan in 2017 (29,3%) vanwege lagere baten uit fondsen en projectfinancieringen. Dit hangt samen met het feit dat er minder dure tentoonstellingen zijn gemaakt en de projectkosten € 200.000 lager waren ten opzichte van 2017.

Verdeling inkomstenbronnen

De eigen inkomsten waren € 718.977. Daarvan is 44% afkomstig van fondsen en projectfinanciering, 34% van directe opbrengsten uit entree, educatie en ontvangsten, 17% uit overige opbrengsten, 2% uit de winkelverkoop en 3% uit horeca.

bijlage 1.

Samenwerkingspartners en relaties

In alfabetische volgorde op voornaam

Subsidiegever

Gemeente Schiedam

Fondsen en sponsoren

Ars Donandi
BankGiro Loterij Fonds
BNG Cultuurfonds
Departement Vlaanderen
De Groot Fonds
Elise Mathilde Fonds
Fonds 21
Fonds Schiedam Vlaardingen
Gemeenschapsfonds Schiedam
Stichting Gifted Art
G. Ph. Verhagen-stichting
In4Art
Loopuyt
Mondriaan Fonds
Prins Bernhard Cultuur Fonds (Bremann Talle Fonds)
Prins Bernhard Cultuur Fonds Zuid-Holland
Stichting Bevordering van Volkskracht
Stichting Beheer SNS REAAL
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
VSBfonds
Zabawas

Partners (in projecten)

ARTtube
AVROTROS
Diabetes Fonds
Fondation Constant
Gemeente Archief Schiedam
Gezondheidsvoorlichters
Historische Vereniging Schiedam
Kom Kids
Kunst werkt
Nationaal Jenevermuseum
M Museum, Leuven
Museumpark Heilige Land Stichting Oriëntalis
Nederlands Fotomuseum
NOG Collectie
Open Expo
Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
SCHUNCK *
S'DAM
Stichting Brandersfeesten
Stichting Erfgoed Werf Gusto
Stichting Evenementen Producties

Stichting Mooi Werk
Suikerzoet Filmfestival
de Volkskrant

Gastcuratoren

CCC, Dieuwertje Wijsmuller
Brenda Zwart
Irma Thoen
Maarten Bertheux
Marije Vogelzang
Peter Carpreau en Gust van den Berghe (M Museum, Leuven)

Spreekers tijdens openingen

Axel Buyse
Bart van Dam
Catelijne de Groot
Eelco van der Lingen
Fahid Minhas
Jack Kerklaan
Katja Weiting
Laurens Borst
Margi Geerlinks
Patricia Kaersenhout
Sietske van Zanten
Tommy Wieringa
Wim Pijbes

Betrokken bij activiteiten

Alexander Roidl
Arjen Leistra
Art gallery Voûte
Art Rotterdam
Berend Strik
Bibliotheek Schiedam
Charlotte van der Heiden
Coöperatiemuseum
Delphine Bedel
Dina Danish
Docus van der Made
Elspeth Diederix
Erik Bindervoet
Esther Prinsze
Guido Antunes
Han van der Horst
Hans Pasztjerik
Hans van der Sloot
Harmonie Ambrosius
Henk Slechte

Hugo Borst
Irma Boom
Jan Hoek
Jan van den Broek
Jan Willem Schrofer
Jet Bussemaker
Joca van der Horst
Internationale vrouwendag Schiedam
KNAP
Kunstvlaai
Liat Magnezy
MAMA
Matrice
Menno Siljee
Monnica al Sohl
Navid Nuur
Nicole Sciarone
Peter Schallenberg, Stichting Bee Serious
Piet Zwart Instituut
Rob van Klaarwater
Richard Sauerbier
Rijksakademie voor beeldende kunsten
Sacha Bronwasser
Samet Yinnaz
Sander Breure en Witte van Hulzen
Sjef van Duin
Stichting Flagen
Stichting Jillis Bruggeman Penning
TENT
Theater aan de Schie
Theo Roelofs
V2
Veld & vaas
Vera Carasso
Vivia Ziherl
Willem de Koning Academie
Wim Noordhoek
Wouter Heijveld
Zalán Szákacs
De Schiedamse kappers: So Much Hair, Hairshop, Akademia
Fryzjerska, Nieuwland Kappers, Yes kappers, Sha Kapsalon,
Kapsalon Profiel, Team Kappers

Onderwijs

Dansmavo Schiedam (onderdeel van Mavo Schravenlant XL
Schiedam)
Design Academy Eindhoven
Jeugdvakantiepaspoort
JINC
Primo Schiedam
Pronova college Schiedam
Singel Schiedam
Taaltuin Schiedam
Wolf Brinkman
Stichting Mooi Werk

Marketing en communicatie

Artifex
DSW zorgverzekeraar
Kesselskramer
Ketelfactory
NS/Spoor
S'DAM

R2
Stichting Museumkaart
Vrije Academie
Filmhuis Wennekerpand
NS Schiedam

Vaste leveranciers

Alambic Slijterij
Art handling services BV
De bonte koe
Buurtvrouw
Décadence
De Resolutie
De Rotterdamsche Oude
J.J. Darboven
KantoorExpert
Louers bv
Magneet Communicatie
Milc
Paardekooper
Persgroep nederland
Rosa Bloemsierkunst
Schiedams gebrand
Uitzendbureau 65+
Veenman
Veld & Vaas

bijlage 2.

Evenementen

Oog in oog. Topstukken

1 juli 2017 - 21 januari 2018

- Elke woensdag, zaterdag en zondag staan er vrijwillige gidsen op zaal
- Slow Art Zondag

Sticky Business. Over de verleiding van suiker in de kunst

16 september 2017 – 18 februari 2018

- Elke dinsdag houden Voorlichters gezondheid spreekuur
- Kinderbakdag, 7 januari
- Lezing over Kolawijn door Hans van der Sloot, 13 januari
- Lezing over honing door Peter Schallenberg, 14 januari
- Eindevent studenten Design Academy Eindhoven, 17 februari

Kerststallenshow 2017

16 december 2017 - 7 januari 2018

- Lezing kerstallen door Theo Roelofs, 5 januari

Wij waren de Gusto. Foto's van Cas Oorthuys, 1959-1961

3 februari 2018 – 15 april 2018

- Opening, 3 februari
- Praatcafé voor oud-werknemers, 14, 28 februari en 14 maart
- Lezing Wij waren de Gusto door Henk Slechte, 18 februari
- Lezing De hoeden en petten door Sjef van Duin, 25 februari
- Lezing Nieuw Vaarwater door Wouter Heijveld, 4 maart
- Kinderworkshop Wij waren de Gusto, 29 februari en 2 maart
- Stadswandeling Hier was de Gusto door Dirk Allewelt, 18 maart
- Benefietveiling van de foto's, 15 april

De Volkskrant Beeldende Kunst Prijs 2018

3 februari 2018 - 15 april 2018

- Opening, 8 februari 2018
- The Name of the Game: Unspoken rules of a world called art. In samenwerking met Willem de Kooning Academy. Met: Jan Hoek, Navid Nuur, Nicole Sciarone en Vivian Zihel, 16 februari
- Artist(ic) Life Phases: Artist talks on life beyond the breakthrough. In samenwerking met Rijksakademie van beeldende kunsten. Met: Sander Breure & Witte van Hulzen, Dina Danish, Berend Strik en Janwillem Schrofer, 2 maart
- SmARTdates: Speeddate with collectors and commissioners and expand your network. In samenwerking met In4Art. Met: privé- en bedrijfsverzamelaars en curatoren van instellingen zoals Stedelijk Museum Schiedam, Mama, V2_, TENT en anderen, 16 maart

- Publishing as Practice. In samenwerking met Piet Zwart Institute, Master Media Design (WdKA). Met: Delphine Bedel, Joca van der Horst, Zalán Szakács, Alexander Roidl en Mounira Al Solh, 30 maart
- Volkskrant Publieksdag met Paasbrunch in het museum en uitreiking Publieksprijs, 2 april
- Making metaphorical spaghetti: een workshop over zelf-organisatie en collectiviteit door kunstenaarsinitiatief Samet Yimaz, in samenwerking met Kunstvlaai, 13 april

Jan Henderikse – Alles en Niets

3 maart 2018 - 10 juni 2018

- Opening, 3 maart
- Rondleidingen door conservator Colin Huizing, 19, 26 april, 15, 22 en 29 mei
- Rondleiding voor Museumkaarthouders, 3 mei

De Lijsttrekkers kiezen...

10 maart 2018 – 15 april 2018

- Preview voor de lijsttrekkers, 8 maart
- Verkiezingsdebat, 15 maart
- Museum als stemlokaal, 21 maart

Koning Lier – KNAP

29 mei 2018 - 3 juni 2018

- Theatervoorstellingen in de kapel

Edgard Tytgat – Vlaamse meester

28 april 2018 - 2 september 2018

- Opening tentoonstelling, 28 april
- Rondleidingen voor Museumkaarthouders door directeur Deirdre Carasso, 23 juni, 7, 28 en 31 augustus
- Private Viewing Huit Dames met Wim Noordhoek, 20 augustus

Uit Het Depot: Werk in uitvoering – Ontzamelproject

14 mei 2018 - 21 juni 2018

- Bezoekers delen hun verhaal met een museummedewerker, 29 mei - 3 juni
- Bezoekers kunnen aanschuiven bij het waarderingsproces, 4 juni - 13 juni
- Voorlichtingsbijeenkomsten, 14 juni en 16 juni

De tuinen van Elspeth Diederix

23 juni 2018 - 30 september 2018

- Opening, 23 juni
- Fotowedstrijd, 23 juni - 9 september
- Plantvakantie, 23 juni - 30 september
- Tuinparels i.s.m. S'DAM, 7 juli
- Koken in Schiedam i.s.m. S'DAM, 11 augustus
- Botanische Fotografie workshop door Esther Prinsze en

- Charlotte van der Heiden, 2 september
- Vriendenrondleiding Elspeth Diederix, 28 september
- Prijsuitreiking Fotowedstrijd, 30 september

Open Expo

- 6 september 2018 – 9 september 2018
- Kunstenaarsontbijt, 6 september
- Tosttreffer, 8 september
- Lezingen, performance, filmvertoningen door deelnemende kunstenaars, doorlopend

Corneille, zijn wereld

22 september 2018 – 3 februari 2019

- Opening, 22 september
- Lezing Corneille van de Vrije Academie, 6 oktober
- Lezing CoBrA tijdens de Nacht van de Geschiedenis door Jules van der Vuurst de Vries, 6 oktober
- Lezing Corneille meets Schiedam door Richard Sauerbier en Hans Pasztjerik, 11 november en 15 december
- Rondleiding Museumkaarthouders, 8, 14, 19 december, twee keer per dag
- Lezing Artifex, 6 oktober, 20 oktober

Familie

13 oktober 2018 – 3 maart 2019

- Gondelvaart deelname, 29 september
- Opening, 15 oktober
- Allerzielen, 2 november
- Coupe de Schiedam, elke zondagmiddag: Edbraynie/So Much Hair, Ruud Elkerbout/Hairshop, Iwona Ademiec/Akademia Fryzjerska, Ahmet Gumus/Nieuwland Kappers, Renate/Yes kappers, Laura/LeefMooi, Sha/Sha Kapsalon, Kelly/Kapsalon Profiel, Karin van Wijk/Kapsalon Profiel, Jolijn/Team Kappers

Ma, foto's van Margi Geerlinks

10 november 2018 – 3 maart 2019

- Opening, 10 november
- Rondleiding door Margi Geerlinks, 9 december

Kerstival

15 december 2018 – 6 januari 2019

- Kerststallenlezing, 21 december
- Rondleidingen, workshops, speurtocht, elke dag tussen 13.00 en 17.00 uur

Evenementen met partners

Bank Giro Loterij VIP- Experience, 20 januari

- Brandersfeesten – Kinderplein, 29, 30 september

Algemene evenementen

- Nieuwjaarsconcert en -borrel, 19 januari
- Bach lunchconcert, 2 februari, 2 maart, 6 april, 4 mei, 1 juni, 6 juli, 5 oktober, 2 november en 7 december
- Stand op Ouderenfestival Theater aan de Schie, 16 april
- Open Monumentendag, 8 september
- Nacht van de Geschiedenis, 6 oktober
- Lezing door Wolf Brinkman, 18 oktober
- Vakantieworkshop Painting Day Jamsessie, 28 oktober
- SuikerZoet FilmFestival, 16 en 17 november
- Eindejaarsquiz Het was me het jaartje wel, 16 december

SuikerZoet FilmFestival op locatie in het museum

Ontvangsten door anderen in het museum

- VIP ontvangst Art Rotterdam, 9 februari
- Internationale Vrouwendag, 'Walking Diner' en feest, 8 maart
- Diner Kunst Werkt, 22 maart
- Diner Hippische Alliantie, 22 mei
- Bijeenkomst Open Expo, 16 juni
- Harmonie Ambrosius Schiedam – optreden op het plein, 30 juni
- (h)OOGstraat – dansvoorstelling op het plein, 30 juni, 1, 7, 8 juli, 1, 9, 22 september
- Bruiloft, 27 augustus
- Sponsorbijeenkomst Brandersfeesten – Gondelvaart, 29 september
- Opening tentoonstelling Joop Polderman, 21 oktober
- Uitreiking Jilles Bruggeman penning, 25 oktober
- Benefietavond voor de rechten van het kind, 11 december

Walking Diner op Internationale Vrouwendag bij het museum

(h)OOGstraat - dansvoorstelling

bijlage 3.

Schenken, langdurige bruiklenen en aankopen

Schenking van Anne Geene, 's-Gravenhage

- Anne Geene, Zonder titel, 2018, inkt op papier, 19,5 x 15 = 40 x 31 cm

Schenking t.b.v. de NOG collectie van Erik Mattijssen, Amsterdam

- Erik Mattijssen, Household Supplies, 2016, gouacheverf op papier, 150 x 101 cm

Schenking van Bas Meerman

- Bas Meerman, Steffi, 2010, olieverf op doek, 80 x 60 cm

Schenking van Julia Mullié en Nick Terra, Amsterdam

- Jay Tan, wio (a Parrot 1866), 2014, inktjetprint op papier, 25,4 x 31,2 cm
- Jay Tan, wio (Sleep 1866), 2014, inktjetprint op papier, 50,8 x 40,8 cm

Schenking van een particulier

- Henri Jacobs, Air, 1989, olieverf op doek, 170 x 200 cm

Schenking van een particulier

- Bas Meerman, zonder titel, 2004, drukinkt op papier, 29,5 x 21 x 38 x 28 cm
- Bas Meerman, Grief, 2008, olieverf op doek, 70 x 100 cm

Schenking van Alexander Cornelis Ramselaar, Rotterdam

- Frank van der Salm, Annex, 2003, endura foto op dibond, 90 x 112,5 cm
- Esiri Erheriene – Essi, Night Buses 2, 2008, olieverf op doek, 40 x 40 cm
- Esiri Erheriene – Essi, Brigitte Monhaut, 2008, olieverf op papier, 35 x 50 cm
- Ditty Ketting, Zonder titel 178, 2002, olieverf op doek, 73,5 x 220,5 cm
- Ari Versluis & Ellie Uyttenbroek, 18. Mohawks Rotterdam, 1998, c-print op dibond, 59 x 42 cm
- Ari Versluis & Ellie Uyttenbroek, 19. Vagabonds Rotterdam, 1998, c-print op dibond, 59 x 42 cm
- Ari Versluis & Ellie Uyttenbroek, 46. Musselman Casablanca, 2000, c-print op dibond, 59 x 42 cm
- Ari Versluis & Ellie Uyttenbroek, 66. Babes Rotterdam, 2005, c-print op dibond, 59 x 42 cm

Schenking van Christina (Nine) J. E. Spijker-Habold, Bodegraven

- onbekend, Schippersportefeuille, 1878, leer en messing, 12,5 x 28,2 x 3 cm
- onbekend, Aantekeningen van Willem van der Velde, 1878, inkt op papier, 12,5 x 28,2 cm

Schenking van Stichting Jaap Harten Fonds, Amsterdam

- Lucebert, Zonder titel, oost-indische inkt op papier, 27 x 31,5 x 31,5 x 34,5 cm
- Lucebert, de overwinnaar, 1961, ets, 29,5 x 35 cm
- Lucebert, Zonder titel, 1961, gouacheverf en krijt op papier, 49 x 65 cm
- Lucebert, Zonder titel, 1967-01, Oost-indische inkt, potlood, gouacheverf en papier op papier, 36,4 x 59,5 x 57 x 69,0 cm
- Lucebert, Zonder titel, 1975, gouacheverf, aquarelverf en acryl op papier, 46 x 31 cm
- Lucebert, Zonder titel, 1976, gouacheverf, acrylverf en krijt op papier, 50 x 65 cm
- Lucebert, Als vader vertelt, 1978, gouache- en acrylverf op papier, 74,5 x 107,5 cm
- Lucebert, Zonder titel, 1981, olieverf, aquarelverf, gouache, potlood, krijt en houtskool op papier, 51 x 64 x 64,7 x 80 cm
- Lucebert, Zonder titel, 1992, gouacheverf, acrylverf en krijt op papier, 70 x 100 x 88 x 118 cm

Schenking van Stichting Opbouw Schiedam, Schiedam

- Leon Senf, Koninklijke Delftsch Aardewerkfabriek "De Porceleyne Fles anno 1653", Tegeltablau, 1910, geglazuurd aardewerk, 84,5 x 126 x 81,5 x 122 cm

Schenking van Irma Vonk, Rotterdam

- Marjan Teeuwen, Verwoest huis 2, 2009, inkjet print op dibond, 160 x 236 cm

Schenking van E. Vonk-Kreuk, Goes

- Daan van Golden, Jona, 1958, ets en linoleumsnede, 28 x 24 x 38,5 x 27,5 cm

Schenking t.b.v. de NOG collectie van de kunstenaar

- Piet Tuytel, LLS 13, 2014, lakverf op plaatstaal, 100 x 175 x 244 cm

Langdurig bruikleen van de kunstenaar

- Wijnanda Deroo, Graauwe Hengst, 2016, zwart-wit foto op fotopapier, 88 x 108 x 101 x 122 cm
- Wijnanda Deroo, Loopuyt, 2016, zwart-wit foto op fotopapier, 88 x 108 x 101 x 122 cm
- Wijnanda Deroo, 't Vierkantje, 2016, zwart-wit foto op fotopapier, 88 x 108 x 101 x 122 cm
- Wijnanda Deroo, Jeneverie 't Spul, 2016, zwart-wit foto op fotopapier, 88 x 108 x 101 x 122 cm

Langdurig bruikleen van Jeroen Princen, Rotterdam

- Zoro Feigl, Glitch, 2017, metaal, olie, water en ecoline, 140 x 105 x 25 cm

Langdurig bruikleen van Rijksdienst voor het Cultureel

Erfgoed, Rijswijk

- Jan Henderikse, Abstracte compositie 242-5810, 1950, olieverf op doek op paneel, 51 x 52,5 cm
- Henk Visch, Zonder Titel, 1985, staal, paardenhaar, lak, lijm, 150 x 182 x 150 cm
- Jan van Munster, Tastbaar Contrast, 1974, roestvast staal, 15 x 15 x 15 en 15 x 15 x 15

Aankopen

- Gijs Assmann, Gold Sink, 2018, geglazuurd aardewerk, 68 x 67 x 45 cm. Aankoop van Galerie Nouvelles Images, 's-Gravenhage
- Gijs Assmann, Prophetic Message (III), 2018, keramiek en textiel, 20 x 18 x 56 cm
- Tjebbe Beekman, los pájaros carpinteros de pared, 2018, acrylverf, gips en vuil op hout, 250 x 350 cm. Aankoop van Stigter Van Doesburg, Amsterdam
- Tjebbe Beekman, Boy, 2018, acrylverf, zand en gips op canvas op hout, 40 x 30 cm. Aankoop van Stigter Van Doesburg, Amsterdam
- Robbie Cornelissen, The Black Room, 2017, videoinstallatie
- Klaas Kloosterboer, 18115, 2018, acrylverf op katoen, 170 x 150 cm. Aankoop van Ellen de Bruijne Projects, Amsterdam
- Lennart Lahuis, Nameless Streets #1, 2017, burnt laserprint en Japans kozo papier op katoenvezel papier, 76 x 56 x 80,5 x 60,5 cm
- Lennart Lahuis, Nameless Streets #4, 2017, burnt laserprint en Japans kozo papier op katoenvezel papier, 76 x 56 x 80,5 x 60,5 cm
- Chaim van Luit, Breathe in, breed out, 2018, neonbuis, 20 x 111 x 18 x 103 cm
- Erik Mattijssen, Paraiso, 2014, gouacheverf op papier, 196,0 x 211 cm
- Alexandra Roozen, Plain Dust' #20, 2018, potlood op papier, 160 x 120 cm
- Koen Taselaar, Lackofeyes, 2016, acrylverf en inkt op papier, 38 x 28 x 42 x 32 cm
- Koen Taselaar, Infinite wave vertical, 2016, acrylverf en inkt op papier, 38 x 28 x 42 x 32 cm
- Koen Taselaar, Fatalism, 2016, acrylverf en inkt op papier, 38 x 28 x 42 x 32 cm
- Anne Wenzel, Under Construction (My Pussy My Rules/ Deepblue), 2018, keramiek, 96 x 45 x 38 cm. Aankoop van Galerie Akinci, Amsterdam
- Dan Zhu, A trip to an image 3 – the sparkling water, 2017, acrylverf en papier op papier, 42,0 x 59,5 cm

bijlage 4.

Uitgaande bruiklenen

Museum De Buitenplaats, Eelde: Erik Odijk en De Kleine School van het Sublieme

30-11-2017 t/m 9-3-2018

- Erik Odijk, Trimousette, 2006, grafiet, pastelpotlood op papier, 32,0 x 45,0 cm
- Erik Odijk, Pink Cedar, 2006, grafiet, pastelpotlood op papier, 32,0 x 45,0 cm
- Erik Odijk, P.O.P II, 2007, aquarelpotlood op papier, 32,0 x 45,0 cm
- Erik Odijk, Sylva, 2008, grafiet en aquarelpotlood op papier, 32,0 x 45,0 cm

Cobra museum voor Moderne kunst, Amstelveen: Eugène Brands: van huiskamer tot heeal

20-1-2018 t/m 20-5-2018

- Eugène Brands, Twee vormen, 1949, olieverf op doek, 71,0 x 110,0 cm

Gemeente (Burgemeester) van Schiedam, Lezing bij de Historische Vereniging Schiedam

8-3-2018

- onbekend, Burgemeestersketting van Oud en Nieuw Mathenesse, 1817, zilver
- Ph. de Meyer, Burgemeestersketting van Schiedam, 1852, zilver

Museum Giersch der Goethe Universität, Frankfurt am Main: Freiraum der Kunst - die Studiogalerie der Goethe Universität Frankfurt 1964-1968

18-3-2018 t/m 18-7-2018

- herman de vries, Toevals-structuur 1966/40, 1966, lakverf op aluminium, 100,0 x 100,0 cm

Schunck*, Heerlen: New Arrivals

25-3-2018 t/m 13-5-2018

- Charlotte Schleiffert, Man in rode natuur, 2010, grafietpotlood, pastelpotlood en acrylverf op papier, 49,0 x 48,0 cm [NOG Collectie]
- Charlotte Schleiffert, Japanse man in natuur, 2010, grafietpotlood, pastelpotlood en acrylverf op papier, 43,1 x 43,8 cm [NOG Collectie]
- Charlotte Schleiffert, Emeraldal honingzuiger met japans meisje, 2010, grafietpotlood, pastelpotlood en acrylverf op papier, 50,0 x 39,5 cm [NOG Collectie]
- Frank van Hemert, healing me / healing you, 2011, acrylverf, aquarelverf, vetkrijt, papier op papier, 144,0 x 57,5 cm
- Claudy Jongstra, Zonder titel, 292,0 x 239,0 cm
- Evelyn Taocheng Wang, A Massage Salon - Excuse me! You are not a real lady!, 2015, aquarelverf, acrylverf en potlood op rijstpapier op hout, 46,0 x 304,0 cm [NOG Collectie]

- Erik van Lieshout, Zonder titel, 2016, gouacheverf, houtskool, inkt en tape op papier, 42,0 x 29,8 cm [NOG Collectie]
- Evelyn Taocheng Wang, Summer, 2017, 2017
- Femmy Otten, And Life is over there, 2014, hout, 130,0 x 60,0 cm
- Daan van Golden, Heerenlux, 1996, olieverf op linnen, 31,5 x 26,0 cm
- Elspeth Diederix, Colorshape, 2017; inkjet print op Canson lompenpapier, 90,0 x 60,0 cm
- Elspeth Diederix, Shape two, 2017, inkjet print op Canson lompenpapier, 90,0 x 60,0 cm
- Koen Taselaar, Lackofeyes, 2016, acrylverf en inkt op papier, 38,0 x 28,0 cm [NOG Collectie]
- Koen Taselaar, Infinite wave vertical, 2016, acrylverf en inkt op papier, 38,0 x 28,0 cm [NOG Collectie]
- Koen Taselaar, Fatalism, 2016, acrylverf en inkt op papier, 38,0 x 28,0 cm [NOG Collectie]
- Esther Tielemans, Zonder titel, acryl en epoxy op paneel, 74,5 x 84,8 cm

Museum Het Prinsenhof Delft, Delft: Art Nouveau | Nieuwe Zakelijkheid | Delft, Kunst, Kennis en Industrie

29-3-2018 t/m 26-8-2018

- Abraham Frans Gips, "Delftsche Studenten Almanak", 1897, inkt op papier, 37,5 x 23,0 cm
- Abraham Frans Gips, "Delftsche Studenten Almanak", 1897, drukinkt op papier, 20,8 x 13,0 cm

Museum Gouda, Gouda: Vrouwen van Museum Gouda

15-5-2018 t/m 27-01-2019

- Marlène Dumas, Die Muzes, 1991, aquarelverf en inkt op papier, 31,5 x 22,5 cm
- Liet Heringa, Zonder titel, 1991, was, hout, ijzer en plexiglas, 171,7 x 80,8 cm
- Heringa / Van Kalsbeek, Zonder titel, 2001, papier, hars, fotopapier, acrylverf en porselein op papier, 78,3 x 63,2 cm

Cobra museum voor Moderne kunst, Amstelveen: Rusteloze Materie

9-6-2018 t/m 23-9-2018

- Jaap Wagemaker, Le morceau de bois (2), 1960, olieverf op linnen, 131,0 x 138,0 cm
- Jaap Wagemaker, Zwarte wand, 1958, olieverf op linnen, 185,0 x 139,0 cm

Stedelijk Museum Amsterdam, Amsterdam: Amsterdam Magisch Centrum. Kunst en tegencultuur 1967-1970

7-7-2018 t/m 6-1-2019

- Maria van Elk, Soft Living Room, 2013-05-01-2013-09-01,

textiel, kunstbont, polyurethaan schuim, spaanplaat en metaal, 200,0 x 400,0 cm

Stichting Erfgoed Werf Gusto

13-7-2018

- onbekend, Vaandel van de muziekvereniging van Gusto, 1959, fluweel en gouddraad, 135,0 x 90,0 cm

Haus der Kulturen der Welt, Berlijn:

The most dangerous game

10-9-2018 t/m 14-12-2018

- Constant, De lansen (Souvenir d'Uccello), 1956, olieverf op linnen, 95,0 x 110,0 cm

Cobra museum voor Moderne kunst, Amstelveen: Een Ontembare Kracht: ontdek het kind als toekomstvisie.

6-10-2018 t/m 17-2-2019

- Lotti van der Gaag, Dier, 1956, terracotta sculptuur, 23,0 x 22,0 cm
- Jan Nieuwenhuijs, Slaapwandelende haan, 1949, olieverf, harsverf en karton op board, 69,8 x 99,5 cm
- Karel Appel, Orgeldraaier, 1947, aquarelverf en krijt op papier, 43,8 x 55,7 cm
- Eugène Brands, Verborgen bedoeling, 1952, olieverf op papier, 43,5 x 50,0 cm
- Karel Appel, Kindje met bloemen, 1947, aquarelverf, krijt en inkt op papier, 44,6 x 53,5 cm
- Eugène Brands, Kind, 1952, gouacheverf op papier, 29,0 x 29,5 cm
- Corneille, La belle journée, 1950, gouacheverf op papier, 42,0 x 49,0 cm
- Karel Appel, Kip, 1951, brons en olieverf, 45,0 x 55,0 cm

Museum Belvédère, Heerenveen:

Dick van Arkel - Sloot/Sleat

6-10-2018 t/m 9-12-2018

- Dick van Arkel, Zonder titel, 1994, olieverf, foto, metaal op mdf, 111,0 x 73,0 cm [NOG Collectie]

Museum Beelden aan Zee, 's-Gravenhage:

Zadkine aan Zee

6-10-2018 t/m 3-3-2019

- Ossip Zadkine, De terugkeer van de verloren zoon, 1953, ebbenhout op marmer voetplaat, 120,0 x 20,0 cm

Bibliotheek Schiedam de Korenbeurs, Schiedam:

Reve Revue

25-10-2018 t/m 12-11-2018

- Daan van Golden, Zonder titel, 1980-1985, kleurenfoto op fotopapier, 18,0 x 25,5 cm
- Daan van Golden, Zonder titel, 1980-1985, glas, zeefdruk en inkt op papier op aluminium, 30,0 x 40,5 cm
- Daan van Golden, Zonder titel, 1980, kleurenprint, 29,0 x 20,5 cm
- Daan van Golden, Nepal 1983, 1986, kleurenprint, 57,8 x 43,6 cm
- Joop Schafthuizen, Zonder titel, 1979, zwart-wit foto, 49,3 x 61,3 cm
- Paul Beckman, Zonder titel, 1989, kleurenfoto, 46,3 x 56,2 cm
- Joop Schafthuizen, Zonder titel, 1976, fotopapier, inkt, glas, hout, aluminium en verf, 48,6 x 43,4 cm
- Joop Schafthuizen, Zonder titel, 1973, fotopapier, inkt en

gouacheverf op papier, 48,6 x 43,4 cm

- Joop Schafthuizen, Zonder titel, 1973, fotopapier en papier, 33,5 x 26,0 cm
- Paul Beckman, Zonder titel, kleurenfoto, 42,0 x 35,5 cm
- Joop Schafthuizen, Maria Hemelvaart, drukinkt op papier, 74,0 x 89,8 cm

Schirn Kunsthalle Frankfurt, Frankfurt am Main:

Wilderness

1-11-2018 t/m 3-2-2019

- Karel Appel, De wilde jongen, 1954, olieverf op linnen, 195,3 x 113,7 cm

Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch: Jan Sluijters. De Wilde Jaren

17-11-2018 t/m 7-4-2019

- Jan Sluijters, Larens landschap met oktoberzon, 1910, olieverf op doek, 58,5 x 71,5 cm
- Jan Sluijters, Liggend naakt, 1911, olieverf op doek, 62,0 x 92,0 cm

Waterlandsmuseum de Speeltoren, Monnickendam:

Monnickendam van Vroeger

18-11-2018 t/m 17-3-2019

- Willem Tholen, Kermis te Monnickendam, 1927, olieverf op doek, 68,0 x 90,0 cm

Singer Museum, Laren: Out of Office. Kunstschaten uit bedrijven

11-12-2018 t/m 7-4-2019

- Emo Verkerk, Xantippe, 2000, olieverf, plastic, rubber, metaal en pitriet, 52,0 x 60,0 cm [NOG Collectie]

bijlage 5.

Organisatie en nevenfuncties

Het museumteam van de stichting bestond in 2018 uit 22 medewerkers (15,9 fte's).

Personeelssamenstelling 2018

Managementteam

Deirdre Carasso, directeur-bestuurder
Nicole Theeuwes, zakelijk leider
Erik Bouma (uit dienst 30 september 2018) en
Catrien Schreuder, hoofd tentoonstellingen en collectie (vanaf 1 november 2018)

Directiesecretariaat

Lotte Poortman, directie assistent/ICT

Team Programma

Directeur/Hoofd Programmering
Deirdre Carasso

Senior Conservator
Colin Huizing

Medewerker Onderwijs en Educatie
Liesbeth Slats

Medewerker Publieksactiviteiten
Karina van Bezooijen

Medewerker Marketing & Communicatie
Sandra Jongenelen

Team Tentoonstellingen en Collecties

Hoofd Tentoonstellingen en Collecties
Erik Bouma (uit dienst per 30 september 2018)

Hoofd Collecties en Tentoonstellingen
Catrien Schreuder (vanaf 1 november 2018)

Projectleider tentoonstellingen
Annemieke Olthuijs

Medewerker Collecties
Marco Steketee

Medewerker Collectie en bruiklenen
Leonie Wingen (uit dienst per 31 augustus 2018)

Assistent collecties
Lotte Poortman (vanaf 21 augustus 2018)

Team bedrijfsvoering

Zakelijk leider
Nicole Theeuwes

Senior medewerker Beveiliging & Publiek
John de Roo

Medewerkers Beveiliging & Receptie
Raymond Hoefman, Remco Rolandus, Bernadine de Visser,
Ed van Gulik

Medewerker Receptie en administratie
Janina Schipper (uit dienst per 31 januari 2018);
Monique Scholte (uit dienst per 28 februari 2018);
Wrienda Baboeram (uit dienst per 31 mei);
Clément Jongeneel (in dienst per 1 juni 2018)

Gastvrouwen kapel
Simone Rijksen, Marie- Louise van den Ende en Fleur Heinze

Medewerker HR & Facility
Iris Vink

Controller & financiële administratie
Bureau Jac's den Boer & Vink bv

Vrijwilligers

Leni Arntzen
Jacqueline van Asten- Noordijk
Paul Bassant
Marie-Louise van den Berk
Arianna Bernava
Inge de Bruin
Anne Marie Camps
Henny Geurts
Mieke Graumans
Fred van de Griend
Petra van der Ham
Peter Heijnsbroek
Ronald de Jong
Marika van der Knaap
Manuela van der Laan
Anne-Marie de Lange
Ella van de Laan Bouma
Greta Noordewier
Petty Oosthof
Ineke van Pagée
Jeanne Poot
Anke Riet – de Jong

Reinier Rijke
Petra Muns - Ruigrok
Karen Servaas
Willy Sies-Visser
Alexander Smit
Jacqueline van Soest
Jeanne Stammeshaus
Christa Stoop
Gerty Veldhuizen
Frans Verkade
Ellen Vis- Otten
Jim Voet
Alex Westra

Museumdocenten

Cilia Batenburg
Wolf Brinkman
Ana Driever-Glisic
Liesbeth Eshuis
Eva van den Hove
Genevieve Kooijman
Madeline Maatstap
Inouschka de Nooijer
Margo Onnes
Julia Radowitz
Delia Spaans
Maureen Timmermans
Jules van de Vuurst de Vries
Elly van de Water - Plaisier

Stagiairs

Carolina Pinta e Neto Cavaco
Dorien de Vaal
Jeroen Veerman
Joost Dingemans
Maureen Timmermans
Monique Verkade
Nicky Rijks
Nikkie van Vlijmen
Rahiel Albarik
Sara Sjöström
Selinay Sucu
Weslie van Beelen

Nevenfuncties van en lezingen door medewerkers

Deirdre Carasso

Nevenfuncties:

- Lid Raad van Toezicht Scapino Ballet, Rotterdam
- Bestuurslid Fotodok, Utrecht
- Geluksvoorzitter, Stichting Geluk, Rotterdam (tot maart)
- Bestuurslid Stichting Federico Carasso
- Lid commissie pilotprojecten Mondriaan Fonds
- Lid klankbordgroep publiek, Raad voor Cultuur
- Lid selectiecommissie Ode aan de Synode, Dordrecht (tot februari)
- Voorzitter selectiecommissie adviseurs Amsterdams Fonds voor de Kunsten (maart)

Optreden extern

- 15 februari, lezing Night Shift, Rotterdam
- 14 maart, lezing jaarvergadering Historische Vereniging Schiedam

- 22 maart, lezing bijeenkomst Kunst Werkt
- 4 juni, college MBA Cultural Heritage Citizenship
- 4 oktober, opening Kunstroute Kralingen-Crooswijk
- 23 oktober, symposium The New Custodians, Van Abbemuseum/RCE, lezing en gesprek met Alistair Hudson, directeur Manchester Art Gallery
- 13 november, lezing Probus
- 19 december, lezing past Rotary Delfland

Catrien Schreuder

Nevenfunctie:

- Bestuurslid Stichting Art Match

Colin Huizing

Nevenfunctie:

- Bestuurslid Jaap Harten Fonds
- Bestuurslid Stichting IO, Amsterdam

Nevenfuncties Raad van Toezicht

Pascal Visée

- Lid Raad van Commissarissen Plus Retail
- Lid Raad van Commissarissen Rabo Groep
- Lid Raad van Commissarissen Mediq
- Lid Raad van Commissarissen Royal Flora Holland
- Lid Raad van Toezicht Erasmus Universiteit Rotterdam
- Bestuurslid Prins Claus Fonds
- Bestuurslid Stichting Albron
- (Extern) Senior adviseur Genpact and McKinsey

Henriëtte van der Linden

- Lid Raad van Toezicht museum Arnhem
- Voorzitter Stichting Kunstgebouw
- Voorzitter Stichting Beelden in Leiden

Jeroen Princen

- Lid Raad van Toezicht Witte de With
- Lid Stichting Museum Boijmans Van Beuningen
- Lid Raad van Commissarissen Binck Bank NV

Ton de Vos

- Bestuurslid Stichting De Helling
- Bestuurslid Stichting F.A.R.T.
- Lid Bezwaaradviescommissie Fonds Podiumkunsten
- Raadscommissielid gemeente Schouwen-Duiveland

Marieke Sanders-ten Holte

- Honorair Consul van Botswana
- Lid Advies Committee Kaderverdrag ter bescherming van Minderheden bij de Raad van Europa (betaald)
- Bestuurslid Stichting Kees Verwey

Frans van der Avert

- Lid van kunstraad Amstelveen
- Bestuurslid van VVV Nederland
- Vice President van European Cities Marketing

Bezoekadres

Stedelijk Museum Schiedam
Hoogstraat 112
3111 HL Schiedam

Colofon

Postadres

Stedelijk Museum Schiedam
Postbus 208
3100 AE Schiedam

Telefoon: 010 2463666
info@stedelijkmuseumschiedam.nl
www.stedelijkmuseumschiedam.nl

Openingstijden

Dinsdag tot en met zondag: 11.00 – 17.00 uur
Gesloten op maandag, Eerste kerstdag, Nieuwjaarsdag
en Koningsdag

Auteur

Medewerkers Stedelijk Museum Schiedam

© Stedelijk Museum Schiedam 2019

***Stedelijk
Museum
Schiedam**

Hoogstraat 112
3111 HL Schiedam
T: +31 (10) 246 3666
stedelijkmuseumschiedam.nl